

Републички хидрометеоролошки завод Србије
Кнеза Вишеслава 66
11000 Београд
Република Србија

МЕСЕЧНИ БИЛТЕН ЗА СРБИЈУ

ОКТОБАР 2024. године

Београд, 5. новембар 2024. године

Одељење за мониторинг климе и климатске прогнозе
Сектор Националног центра за климатске промене, развој климатских модела и оцену
ризика елементарних непогода

web: <http://www.hidmet.gov.rs>

mail: office@hidmet.gov.rs

САДРЖАЈ

ТЕМПЕРАТУРА ВАЗДУХА.....	1
Средња месечна температура ваздуха.....	1
Максимална температура ваздуха	4
Минимална температура ваздуха	5
ПАДАВИНЕ.....	8
ОБЛАЧНОСТ, ВЕДРИ И ТМУРНИ ДАНИ.....	13
ТРАЈАЊЕ СИЈАЊА СУНЦА (ОСУНЧАВАЊЕ).....	15
ПРЕГЛЕД СИНОПТИЧКЕ СИТУАЦИЈЕ*	16
ПРИЛОЗИ	17
Средња температура ваздуха	17
Максимална температура ваздуха	21
Минимална температура ваздуха	25
Падавине	29

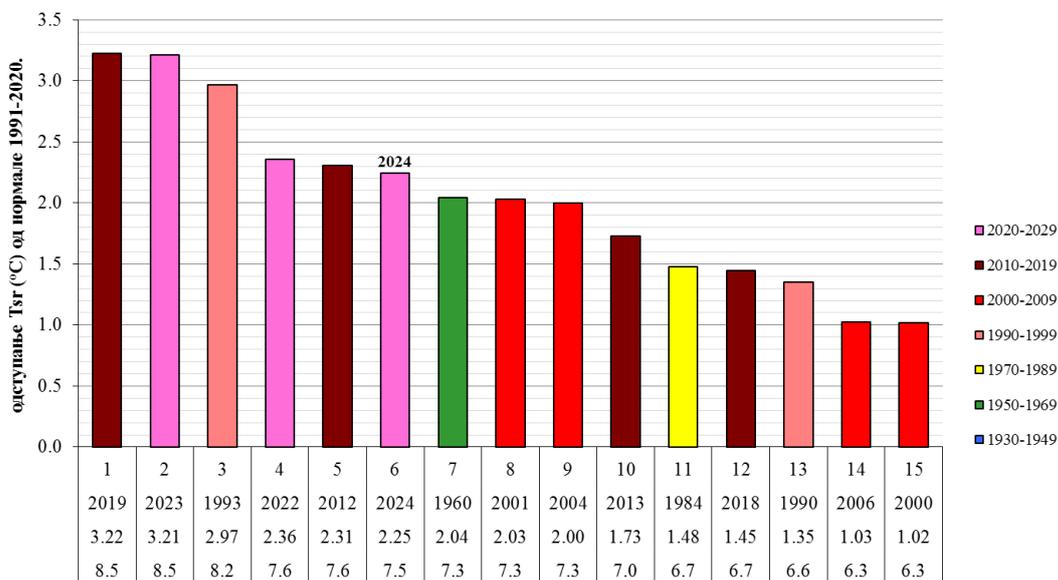
- ❖ *Топео (четрнаести најтоплији) и сушан (двадесети најсушнији) октобар у већем делу Србије*
- ❖ *Шести најтоплији октобар на Копаонику, седми у Сјеници и Пожеги*
- ❖ *Трећи најсушнији октобар на Црном Врху*
- ❖ *Забележен топлотни талас крајем октобра у Неготину*

ТЕМПЕРАТУРА ВАЗДУХА

Средња месечна температура ваздуха

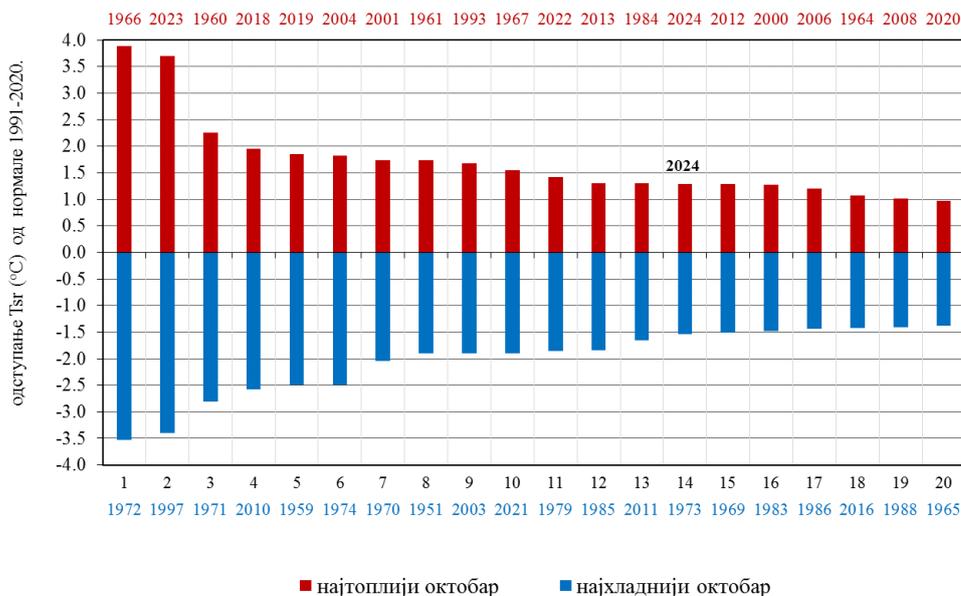
Топео октобар у већем делу земље. На Копаонику је октобар 2024. године био **шести** најтоплији од када се врше метеоролошка мерења на овој станици (Слика 1), седми најтоплији је био у Сјеници и Пожеги, док је на нивоу Србије био **четрнаести** најтоплији у периоду од 1951-2024. године (Слика 2).

Одступање средње октобарске температуре ваздуха од просека 1991-2020.
ГМС Копаоник - период 1949-2024.

редни број године у опадајућем низу - година - одступање T_{sr} (°C) од нормале 1991-2020. - T_{sr}

Слика 1. Ранг најтоплијег октобра на Копаонику за период 1949-2024. године

Слика 2. Редослед најтоплијег и најхладнијег октобра у Србији за период 1951-2024. године

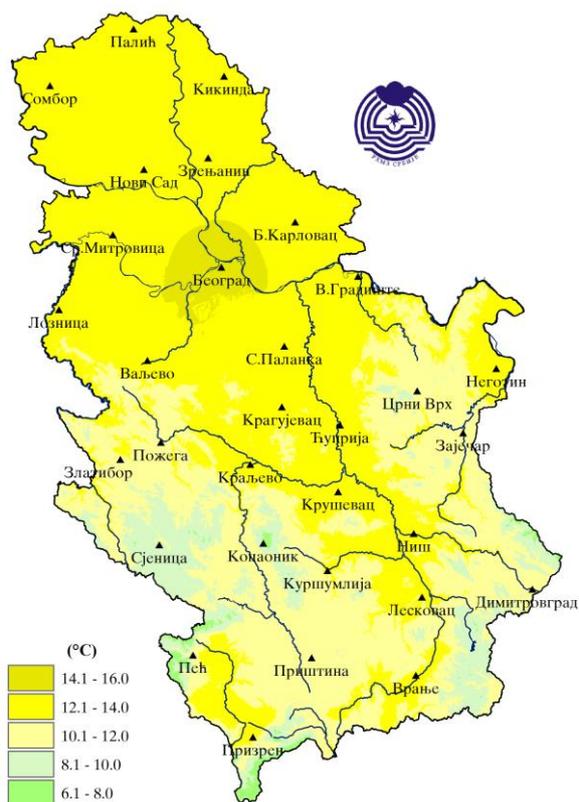
Октобар 2024. године је био са средњом температуром ваздуха у интервалу од 11,4°C у Зајечару до 15,2°C у Београду, док је у планинским пределима била од 7,5°C на Копаонику до 11,4°C на Златибору (Слика 3).

Одступање средње месечне температуре ваздуха од нормале¹ за референтни период 1991–2020. било је од +0,5°C у Зајечару до +2,3°C на Златибору (Слика 4).

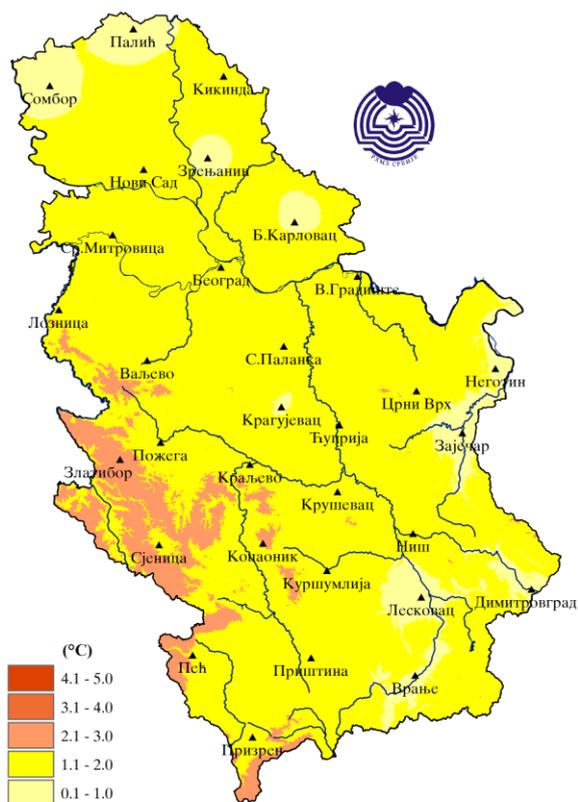
Средња температура ваздуха, према методи перцентила², током октобра је била у категоријама нормално и топло у већем делу земље, док је веома топло било у Београду, Сјеници, Пожеги, на Златибору и Копаонику (Слика 5).

¹ Под појмом *нормала* подразумева се *климатолошка стандардна нормала*, тј. средња вредност климатског елемента израчуната за период од 1. јануара 1991. до 31. децембра 2020.

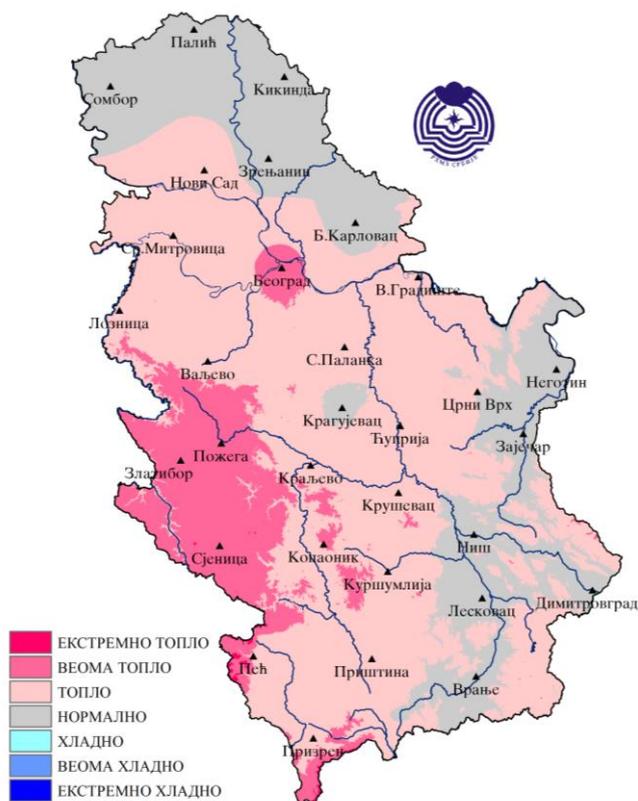
² *n*-ти перцентил неке величине је она вредност посматране величине испод које се налази *n* процената података претходно поређаних у растући низ

Слика 3. Просторна расподела средње месечне температуре у (°C)

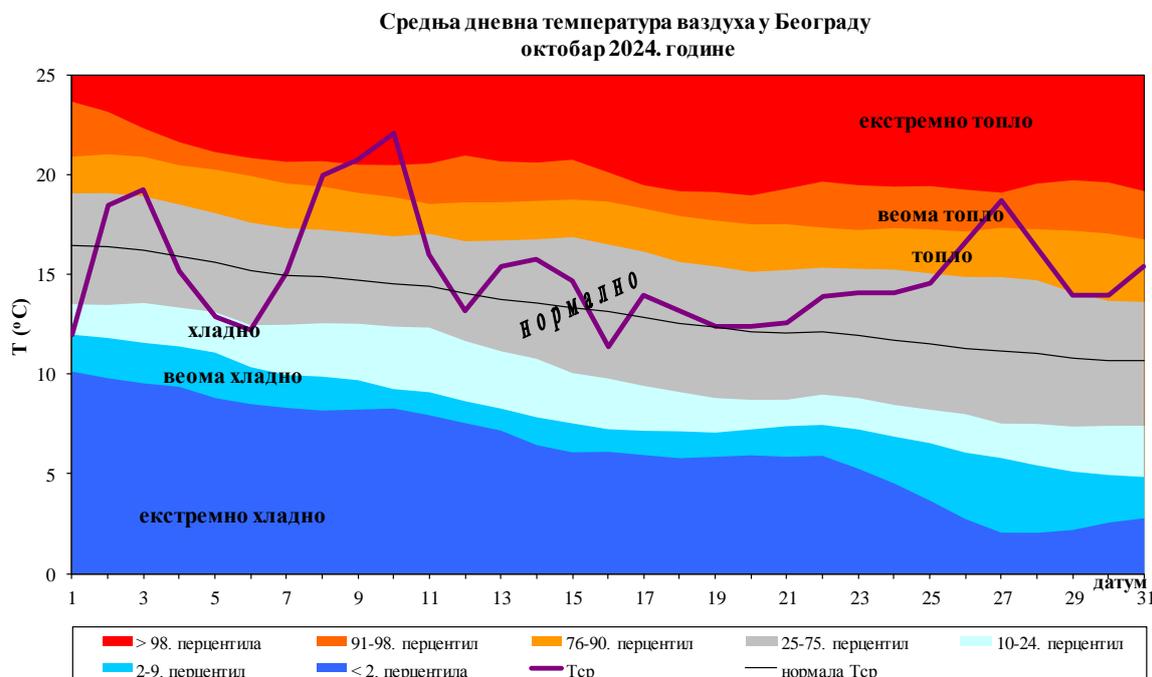

Слика 4. Просторна расподела одступања средње месечне температуре у (°C) од нормале за референтни период 1991–2020.

Слика 5. Просторна расподела средње месечне температуре одређене методом перцентиала

Средња дневна температура ваздуха у Београду је, према методи перцентила, почетком и средином прве декаде била у категорији хладно, крајем прве и почетком друге декаде је била у категоријама веома топло и екстремно топло, а крајем треће декаде месеца у категоријама веома топло и топло (Слика 6). Дневни ход средње дневне температуре ваздуха и припадајући перцентили за станице Сомбор, Нови Сад, Лозница, Неготин, Крагујевац, Златибор, Ниш и Врање налази се у [прилогу](#).

Слика 6. Дневни ход средње дневне температуре ваздуха и припадајући перцентили у Београду

Максимална температура ваздуха

Средња максимална температура ваздуха током октобра је била у интервалу од 18,9°C на Палићу до 21,6°C у Ћуприји, док је у Београду било 21,2°C. У планинским крајевима је средња максимална октобарска температура ваздуха била од 12,6°C на Копаонику до 18,9°C у Сјеници.

Према методи перцентила средња месечна максимална температура ваздуха је била у категоријама топло и веома топло у већем делу земље, док је нормално било на Палићу, у Кикинди, Нишу и Лесковцу.

Највиша максимална дневна температура ваздуха у Србији је износила 30,6°C, а забележена је 10. октобра у Лозници. У Београду је такође 10. октобра измерена највиша температура ваздуха током овог октобра, 29,2°C.

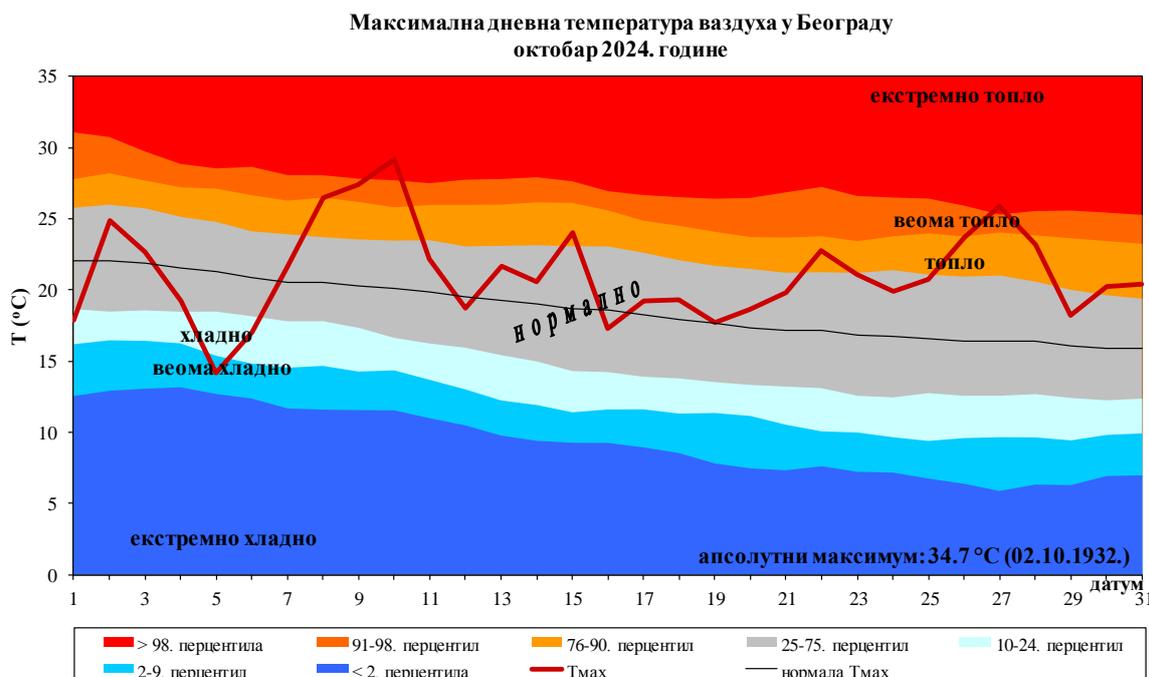
Летњи дани³ су забележени у целој земљи, осим у планинским крајевима. Највише је регистровано седам летњих дана у Ћуприји, пет у Лозници и Ваљевоу, четири у Брограду, Нишу, Крушевцу и Зајечару, док је у осталом делу Србије било од једног до три летњих дана. Забележени број летњих дана је у већем делу земље око октобарског просека.

³ Летњи дан је по дефиницији дан са максималном дневном температуром ваздуха од 25°C и вишом

Тропски дани⁴ се ретко бележе током октобра. Овог октобра је један тропски дан забележен у Лозници и Ваљеву.

Топлотни талас⁵ је регистрован у Неготину од 28. октобра до 2. новембра.

Дневни ход максималне дневне температуре ваздуха и припадајући перцентили у Београду, током октобра 2024. године, приказан је на слици 7, док се за станице Сомбор, Нови Сад, Лозница, Неготин, Крагујевац, Златибор, Ниш и Врање налази у [прилогу](#).

Слика 7. Дневни ход максималне дневне температуре ваздуха и припадајући перцентили у Београду

Минимална температура ваздуха

Средња минимална температура ваздуха је током октобра била у интервалу од 3,7°C у Зајечару до 10,9°C у Београду. У планинским пределима је средња минимална температура ваздуха била у интервалу од 3,0°C у Сјеници до 7,6°C на Златибору.

Према методи перцентила средња месечна минимална температура ваздуха је у већем делу земље била у категоријама нормално и топло, веома топло је било у Лозници, на Златибору и Копаонику, хладно у Неготину, Димитровграду и Врању, а веома хладно у Зајечару.

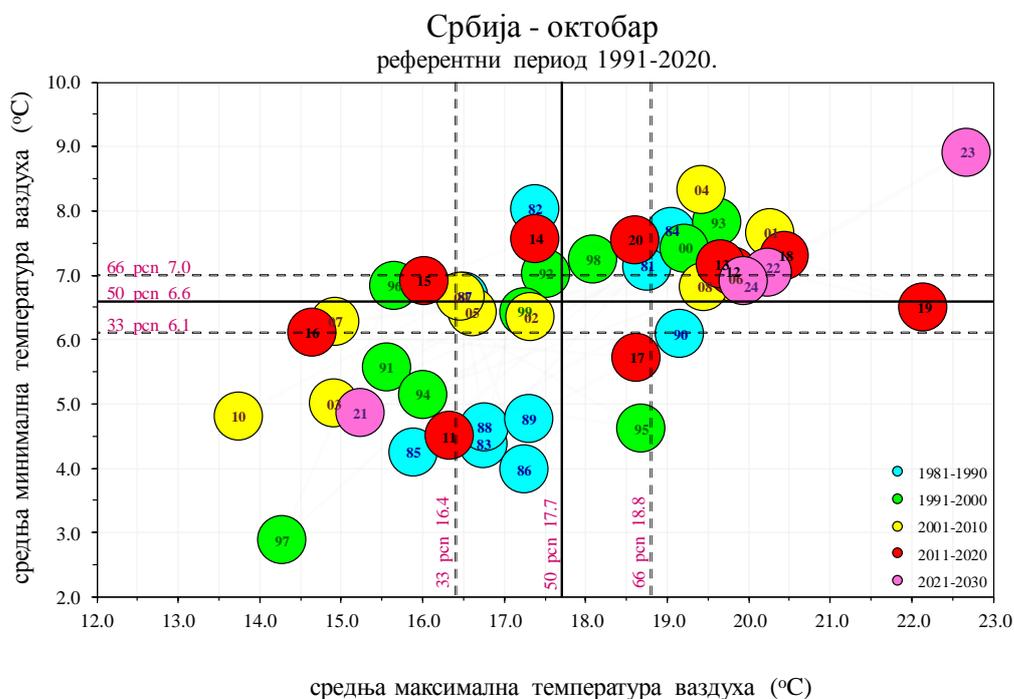
Најнижа минимална дневна температура ваздуха од -4,8°C забележена је 22. октобра у Сјеници. У нижим пределима најнижа дневна температура ваздуха од -3,4°C је регистрована 21. и 22. октобра у Зајечару, док је у Београду 1. октобра измерена најнижа месечна температура од 6,7°C.

⁴ Тропски дан је по дефиницији дан са максималном дневном температуром ваздуха од 30°C и вишом

⁵ Топлотни талас је по дефиницији континуирани низ од пет и више дана када је максимална дневна температура ваздуха у категоријама веома топло и екстремно топло

Шест мразних дана⁶ је забележено у Сјеници и Зајечару, три у Неготину, а један на Црном Врху и Копаонику. Регистровани број мразних дана је у већем делу земље за два до три дана мањи од октобарског просека.

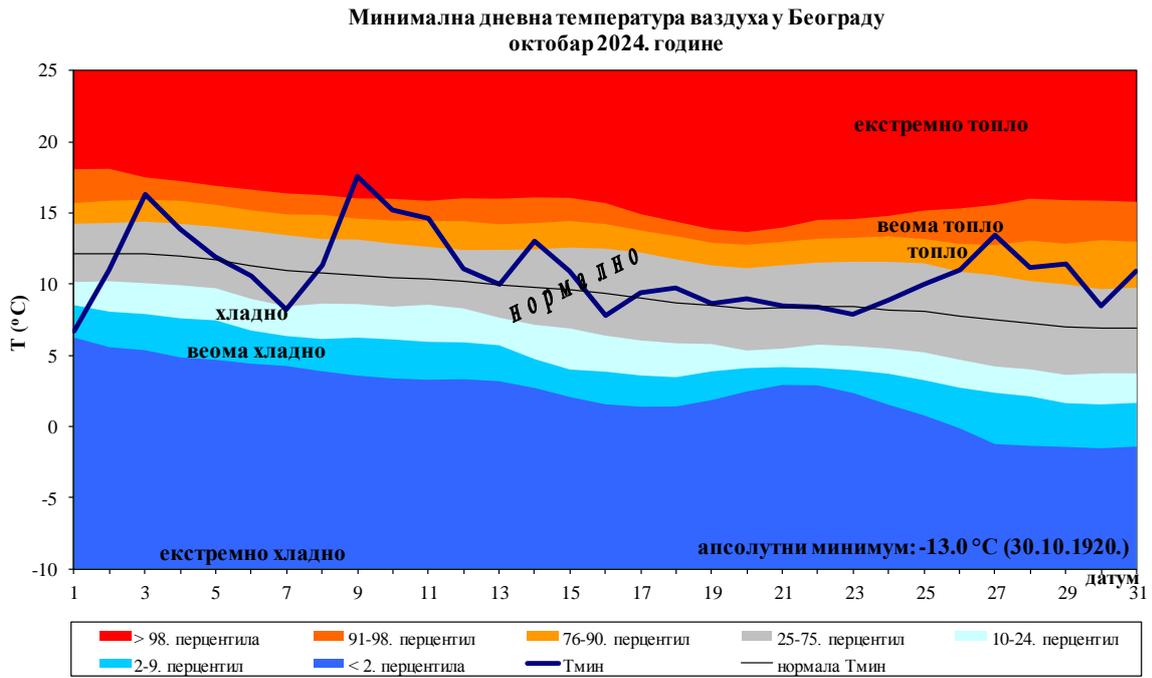
На слици 8 приказана је оцена минималне и максималне температуре ваздуха у Србији за октобар према расподели терцила у односу на референтни период 1991-2020. Може се уочити да је средња минимална температура ваздуха око границе горњег терцила, а средња максимална температура ваздуха изнад границе горњег терцила.

Слика 8. Средња месечна минимална и максимална температура ваздуха и њихови припадајући терцили у Србији у односу на референтни период 1991-2020

Дневни ход минималне дневне температуре ваздуха и припадајући перцентили у Београду, током октобра 2024. године, приказан је на слици 9, док се за станице Сомбор, Нови Сад, Лозница, Неготин, Крагујевац, Златибор, Ниш и Врање налази у [прилогу](#).

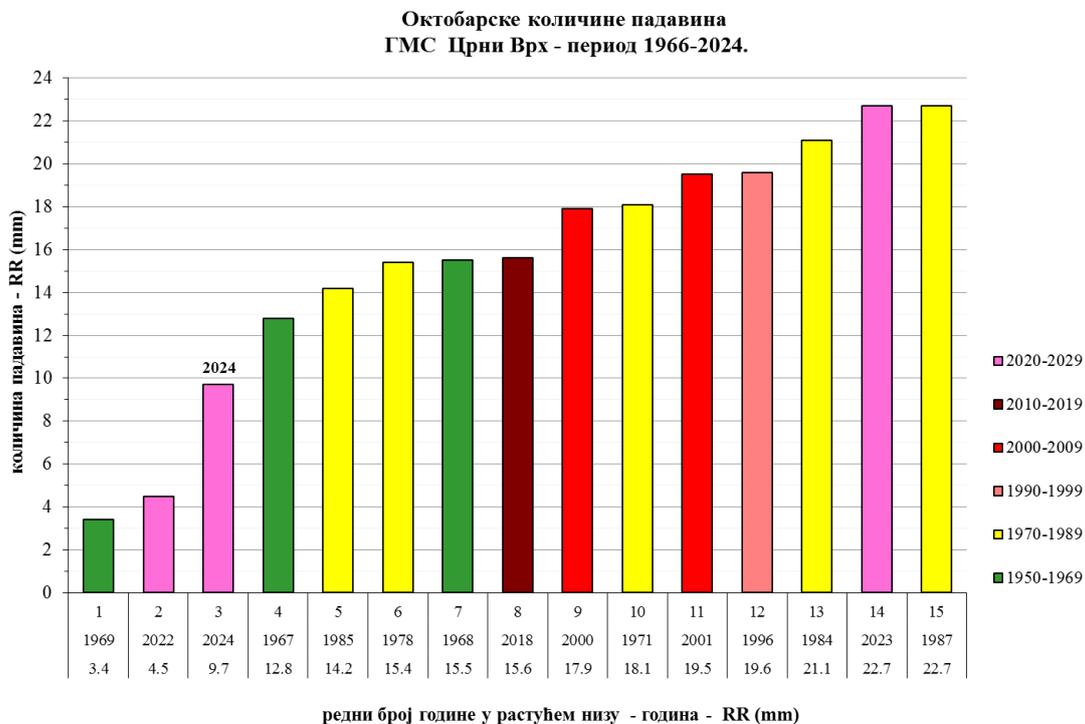
⁶ Мразни дан је по дефиницији дан са минималном дневном температуром ваздуха нижом од 0°C

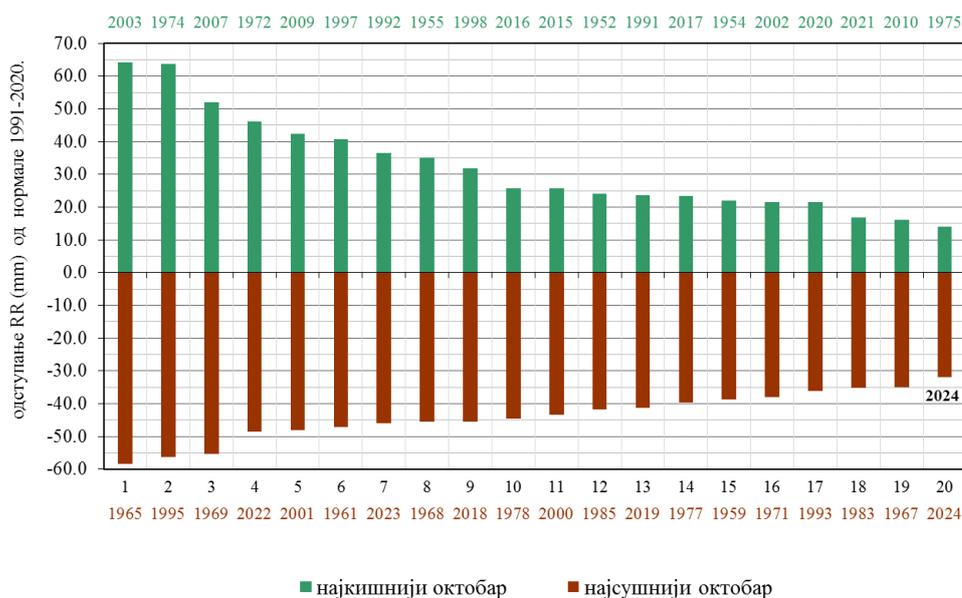
Слика 9. Дневни ход минималне дневне температуре ваздуха и припадајући перцентили у Београду

ПАДАВИНЕ

Сушан октобар у већем делу Србије, а на северу земље просечне количине падавина. На Црном Врху је овај октобар **трећи најсушнији** (Слика 10). На нивоу Србије овај октобар је био **двадесети** најсушнији у периоду од 1951-2024. године (Слика 11).

Слика 10. Ранг најсушнијег октобра на Црном Врху

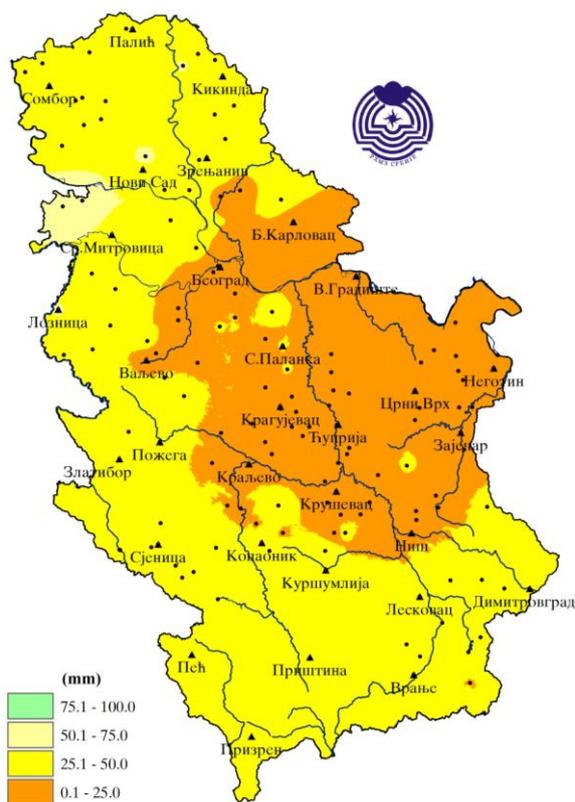

Слика 11. Редослед најкишнијег и најсушнијег октобра у Србији за период 1951-2024. године

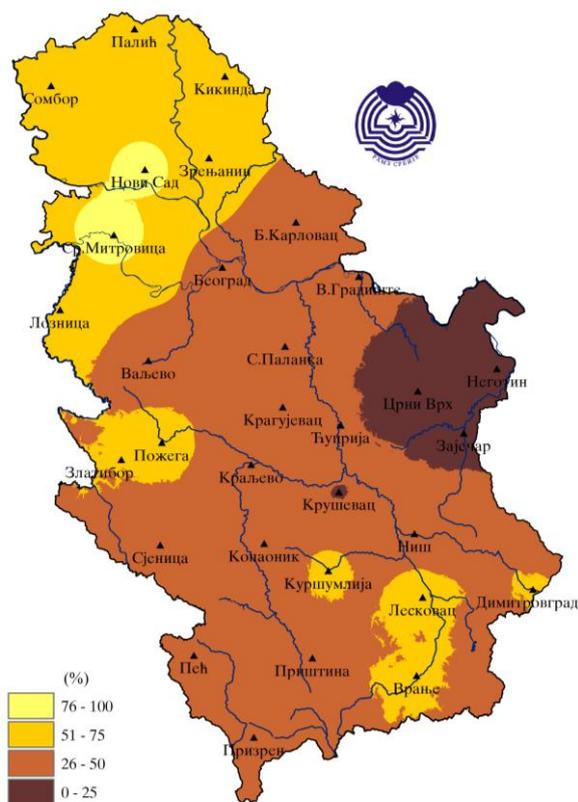
Током октобра забележена количина падавина је била у интервалу од 6,8 mm у Неготину до 51,5 mm у Лозници, док је у Београду регистровано 22,2 mm (Слика 12).

Укупна количина падавина је у односу на нормалу за референтни период 1991-2020. била од 12% у Неготину до 85% у Сремској Митровици (Слика 13).

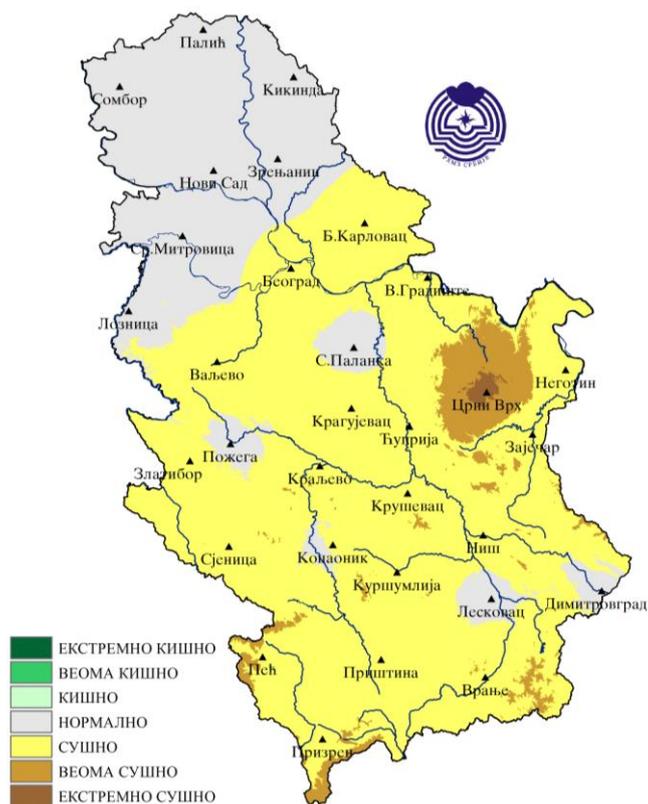
Према методи перцентила количина падавина је у већем делу земље била у категоријама сушно и нормално, док је екстремно сушно било на Црном Врху (Слика 14).

Слика 12. Просторна расподела месечне количине падавина у милиметрима на основу података са 28 Главних, 27 климатолошких и 92 падавинске метеоролошке станице

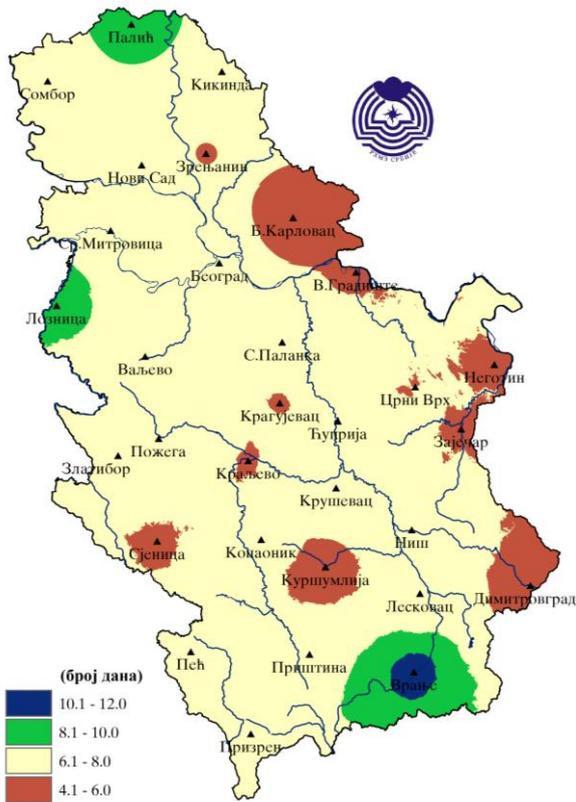
Слика 13. Просторна расподела месечне количине падавина у процентима од нормале за референтни период 1991–2020.

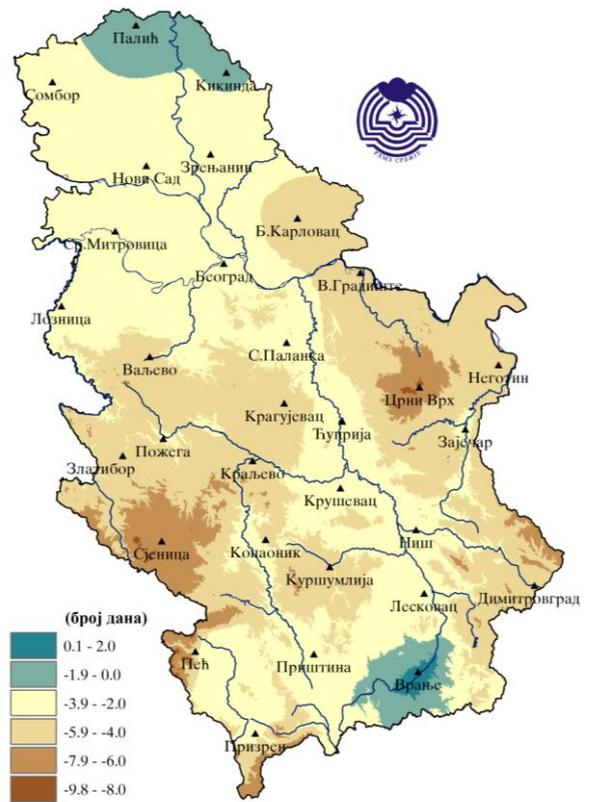
Слика 14. Месечна количина падавина одређена методом перцентиала

Највећа дневна количина падавина регистрована је у Новом Саду и Сремској Митровици 4. октобра и износила је 28,6 mm. У Београду је 5. октобра измерена највећа дневна количина падавина која је износила 14,0 mm.

Број дана са падавинама је током октобра био у интервалу од пет у Банатском Карловцу, Куршумлији и Димитровграду до 11 у Врању (Слика 15). Забележени број дана са падавинама је у већем делу Србије за два до пет дана мањи од октобарског просека (Слика 16).

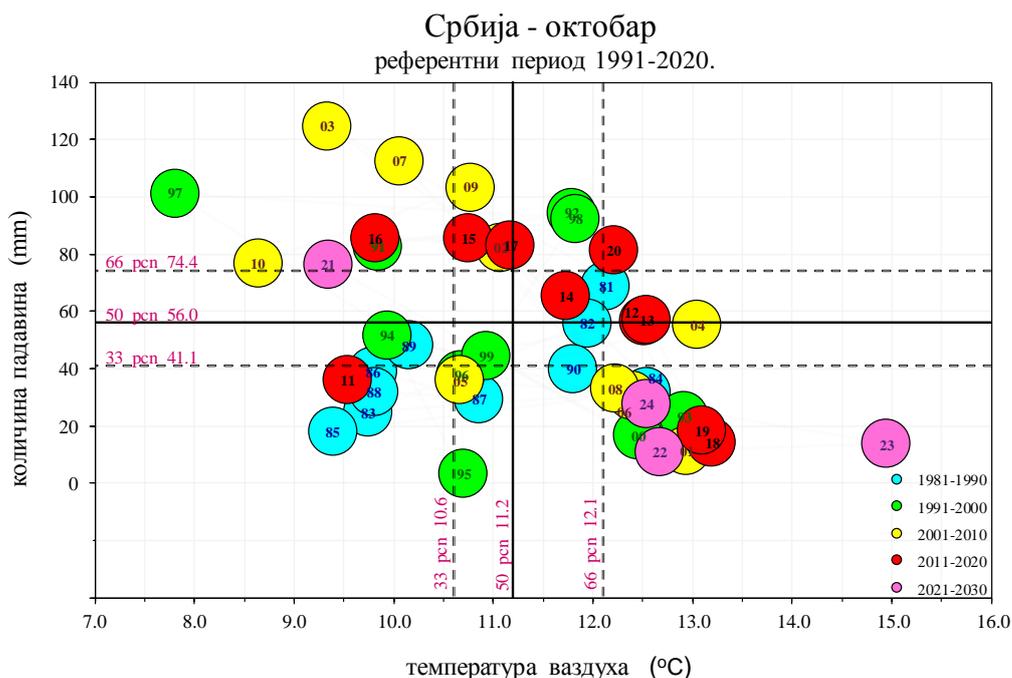

Слика 15. Просторна расподела броја дана са падавинама

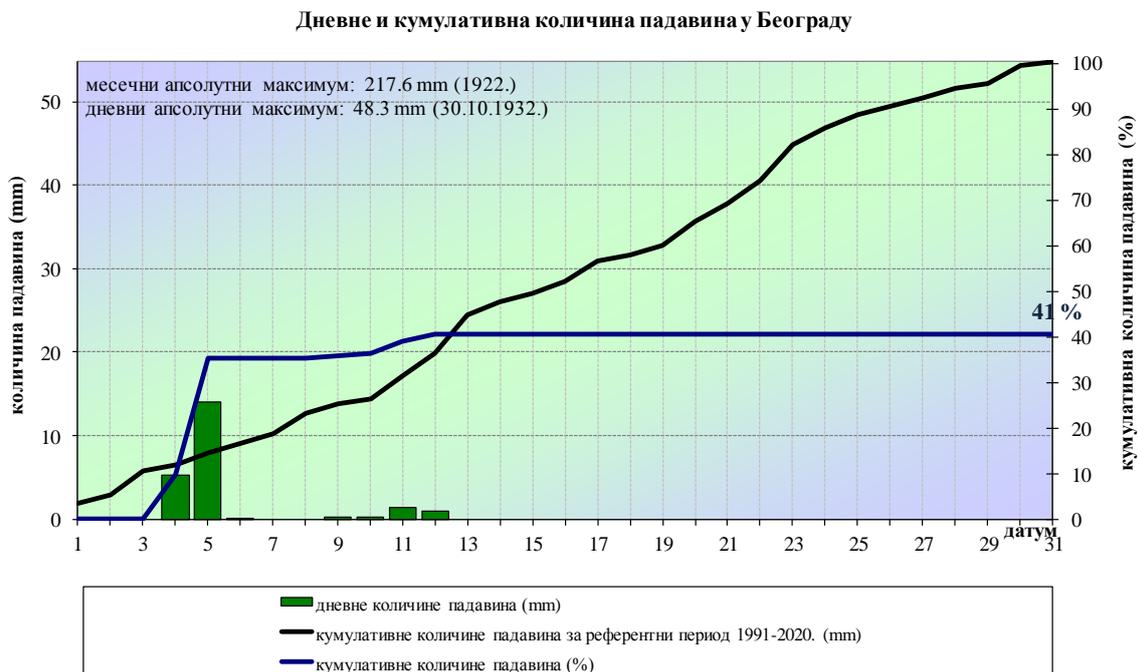
Слика 16. Просторна расподела одступања броја дана са падавинама

На слици 17 приказана је оцена температуре ваздуха и количине падавина у Србији за октобар према расподели терцила у односу на референтни период 1991-2020. Може се уочити да је октобар 2024. године са температуром ваздуха изнад границе горњег терцила и количином падавина испод границе доњег терцила.

Слика 17. Средња месечна температура ваздуха и количина падавина и њихови припадајући терцили у Србији у односу на референтни период 1991-2020.

Дневне и кумулативне количине падавина са нормалама 1991-2020. за октобар у Београду приказане су на слици 18, док се за станице Сомбор, Нови Сад, Лозница, Неготин, Крагујевац, Златибор, Ниш и Врање налази у [прилогу](#).

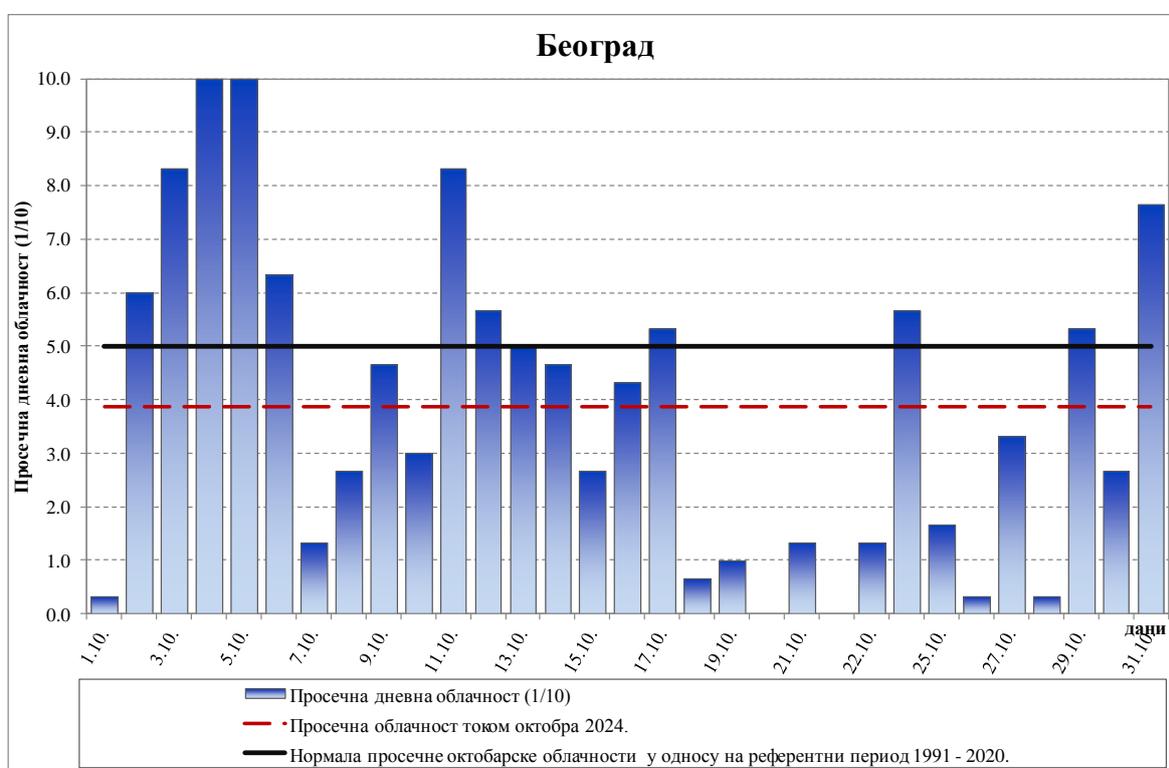
Слика 18. Дневне и кумулативне количине падавина у Београду

ОБЛАЧНОСТ, ВЕДРИ И ТМУРНИ ДАНИ

Средња октобарска облачност у Србији је била за једну до две десетине испод просечних вредности, у интервалу од 3/10 у Неготину и Банатском Карловцу до 6/10 у Пожеги. Просечна дневна облачност током октобра у Београду, Пожеги и Неготину представљена је на сликама 19, 20 и 21.

Ведрих дана⁷ није било у Пожеги док их је највише забележено 14 у Неготину. У Београду је забележено 10 ведрих дана. Осмотрени број ведрих дана је на истоку, југу и североистоку земље за два до пет дана већи од просечних вредности за октобар, а у Неготину их је било чак седам дана више од просека.

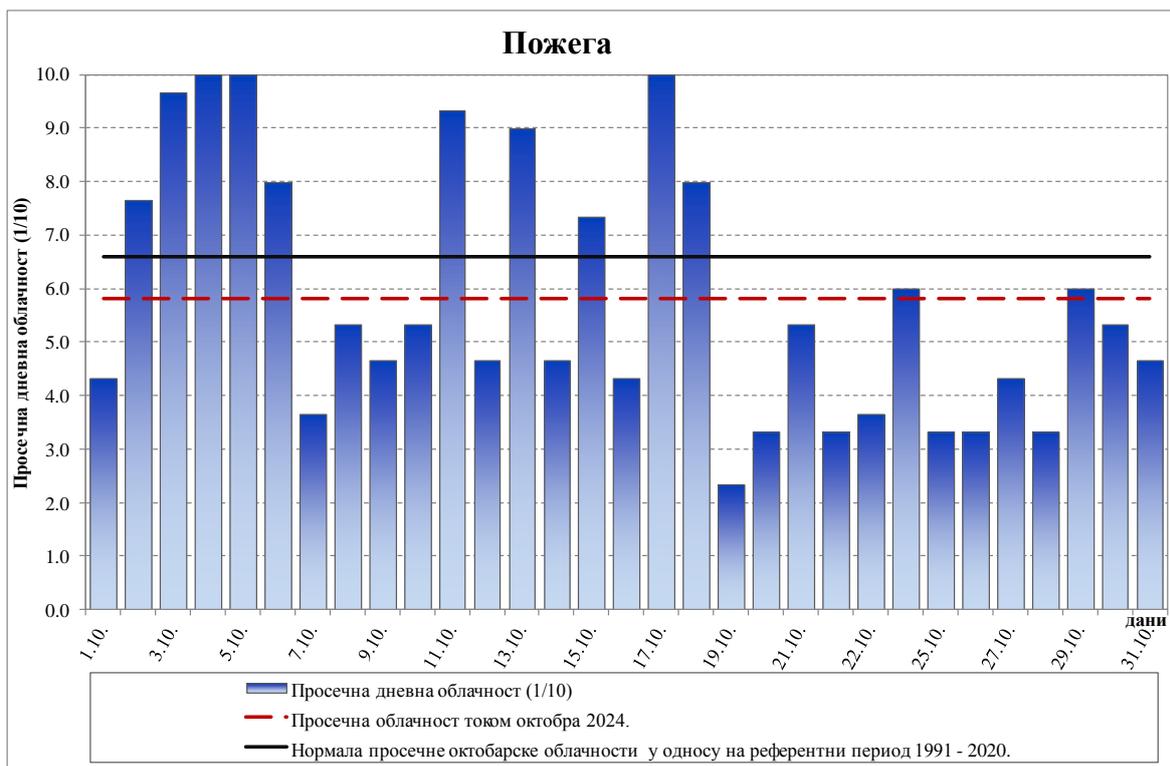
Тмурни дани⁸ су забележени у интервалу од једног у Неготину до осам у Куршумлији, а у Београду их је било четири. Број тмурних дана је у већем делу земље за три до шест дана мањи од октобарског просека.

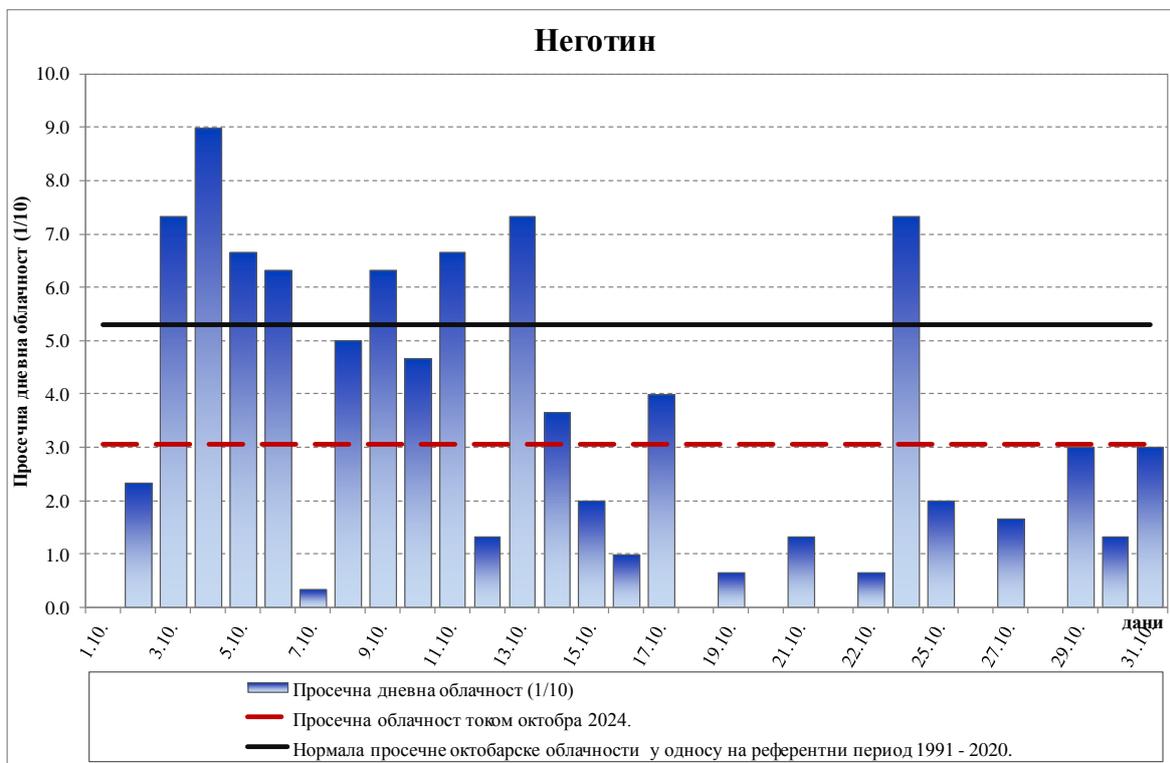
Слика 19. Просечна дневна облачност у Београду

⁷ Вудар дан је по дефиницији дан са облачношћу мањом од 2/10

⁸ Тмуран дан је по дефиницији дан са облачношћу већом од 8/10

Слика 20. Просечна дневна облачност у Пожеги

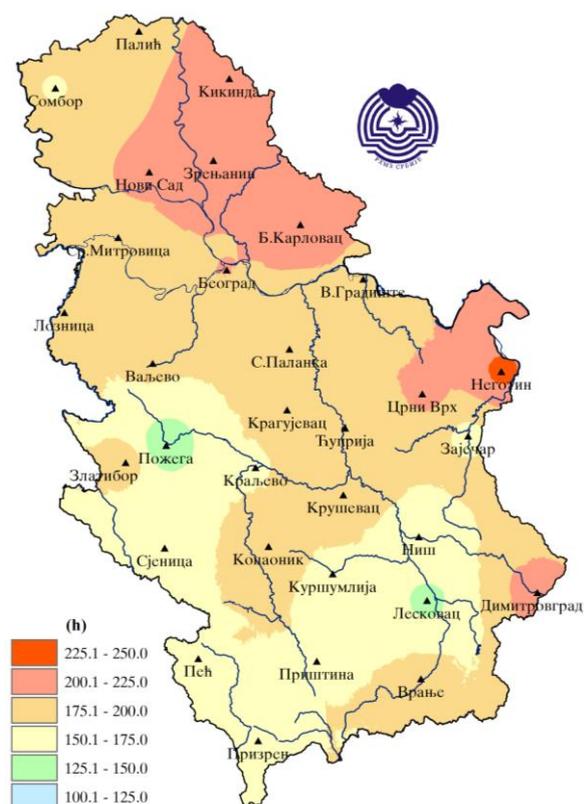

Слика 21. Просечна дневна облачност у Неготину

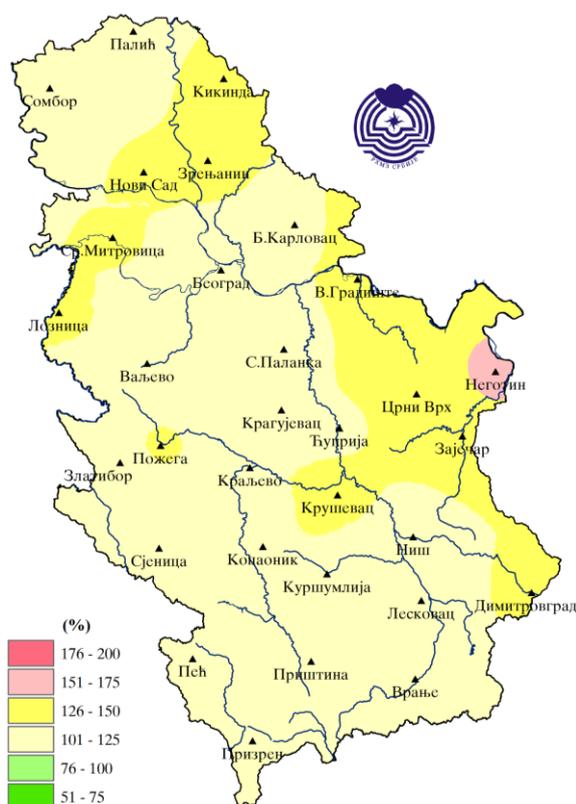
ТРАЈАЊЕ СИЈАЊА СУНЦА (ОСУНЧАВАЊЕ)

Осунчавање је током октобра било у интервалу од 125,8 часова у Пожеги до 229,5 часова у Неготину (Слика 22).

Трајање сијања сунца током октобра је било од 103% у Лесковцу до 159% у Неготину у односу на нормалу за референтни период 1991-2020. (Слика 23).

Слика 22. Осунчавање у часовима

Слика 23. Осунчавање у процентима од нормале за референтни период 1991–2020.

***Напомена:** Климатска анализа метеоролошких елемената урађена је на основу прелиминарних података са 28 Главних метеоролошких станица

ПРЕГЛЕД СИНОПТИЧКЕ СИТУАЦИЈЕ*

У првој половини месеца релативно топло, али променљиво време, местимично са кишом и пљусковима, односно утицаји таласа хладног и влажног ваздуха у склопу циклона са северозапада и запада коинтинента. Затим, претежно утицај антициклона и гребена, краткотрајно нарушавани крајем друге декаде, али стабилно и суво време

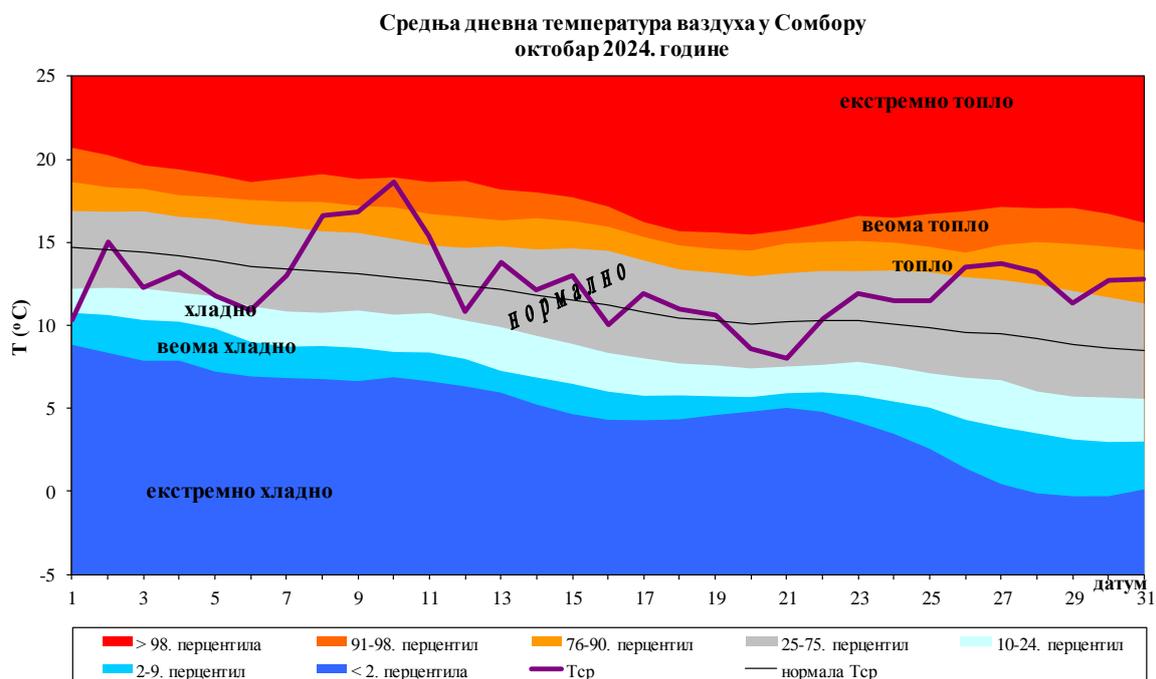
Почетком месеца топло и стабилно време. Након пар дана, развој циклона у области Северног мора и јачање висинске долине преко западне Европе и западног Средоземља, а затим и њихово премештање ка средњој Европи и Балканском полуострву условили су промену времена. Наиме, дубоки циклон из области Алпа и западног Средоземља и припадајући фронтални таласи влажног ваздуха на путу ка истоку и Карпатима преко нашег подручја условили су наоблачење са кишом и пљусковима са грмљавином, најпре у западним и северозападним крајевима, а затим и у целој земљи уз краткотрајно осетно захлађење. У другом делу прве декаде, као и почетком друге уследили су утицаји таласа влажног ваздуха у склопу циклона који су се развијали на Атлантику и премештали ка истоку, условљавајући меридионалне деформације у пољу геопотенцијала преко Балканског полуострва, формирање циклона у области западног Средоземља и средње Европе и повремено облачно време местимично с кишом.

Затим, већи део друге декаде као и до краја месеца одржавало се претежно суво, релативно топло и стабилно време, а под утицајем поља високог ваздушног притиска и гребена. Наиме, циклонске циркулације су се углавном одвијале западно, изнад Бискајског залива и западне Европе, и источно од нашег подручја одржавајући у већини дана омега-блокинг систем. У другом делу друге декаде развој циклона у Тиренском мору и његово споро попуњавање условили су облачније време на западу и југу земље, местимично са слабом кишом или краткотрајним пљусковима уз појачан југоисточни ветар у кошавском подручју. У другом делу треће декаде на истоку је забележен и слаб мраз. Крајем месеца дошло је до јачања циклона на северу континента и нарушавања гребена.

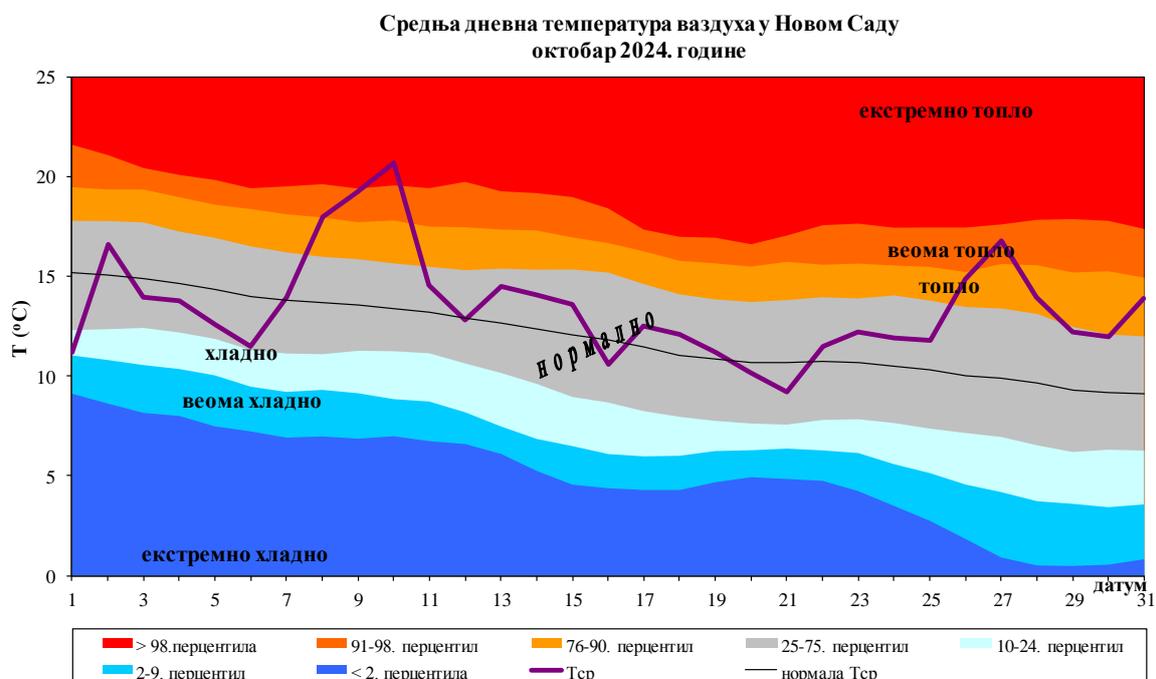
* Национални центар за хидрометеоролошки систем ране најаве и упозорења

ПРИЛОЗИ

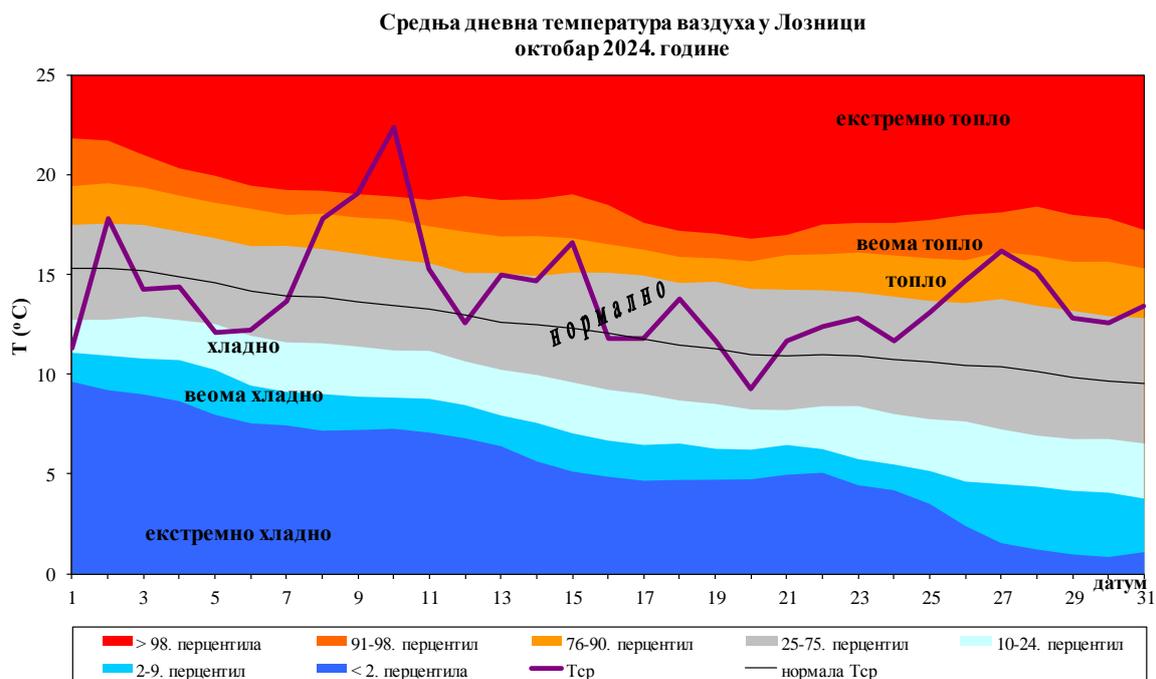
Средња температура ваздуха

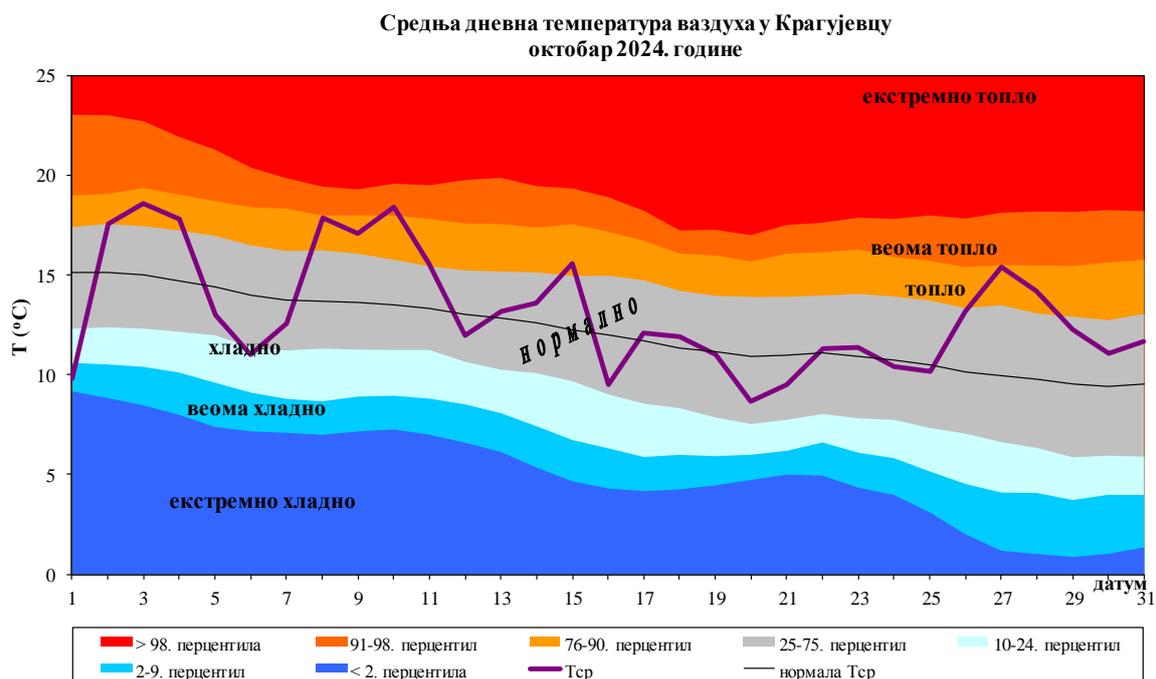
Прилог 1. Дневни ход средње дневне температуре ваздуха и припадајући перцентици у Сомбору

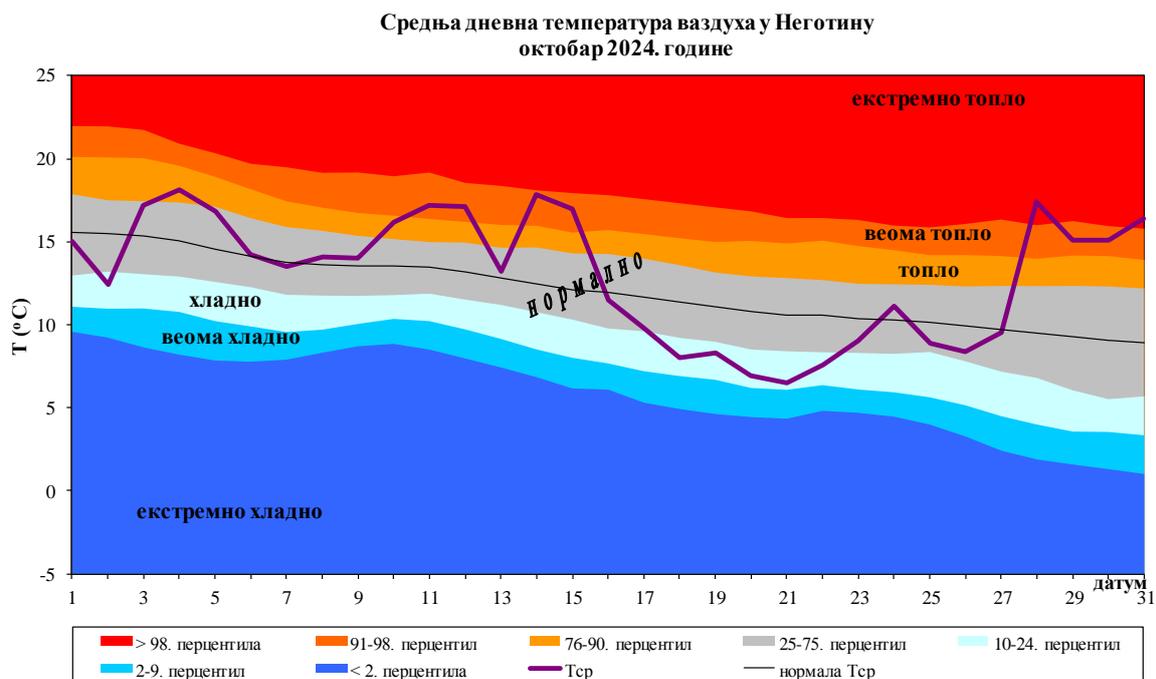
Прилог 2. Дневни ход средње дневне температуре ваздуха и припадајући перцентици у Новом Саду

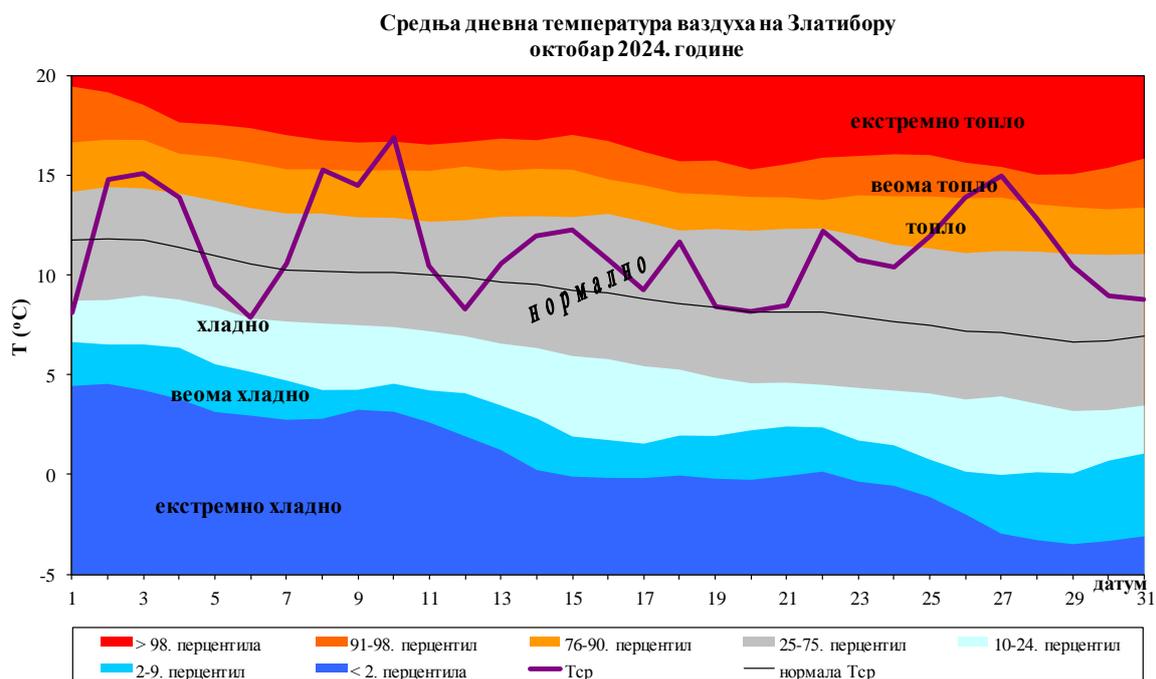
Прилог 3. Дневни ход средње дневне температуре ваздуха и припадајући перцентили у Лозници

Прилог 4. Дневни ход средње дневне температуре ваздуха и припадајући перцентили у Крагујевцу

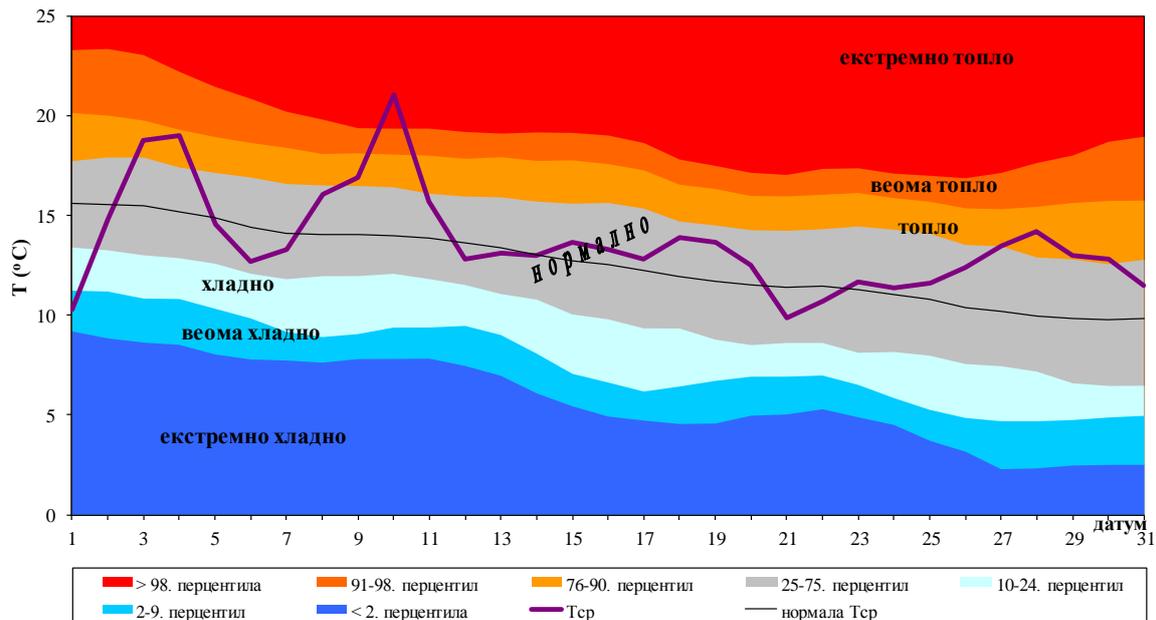

Прилог 5. Дневни ход средње дневне температуре ваздуха и припадајући перцентици у Неготину

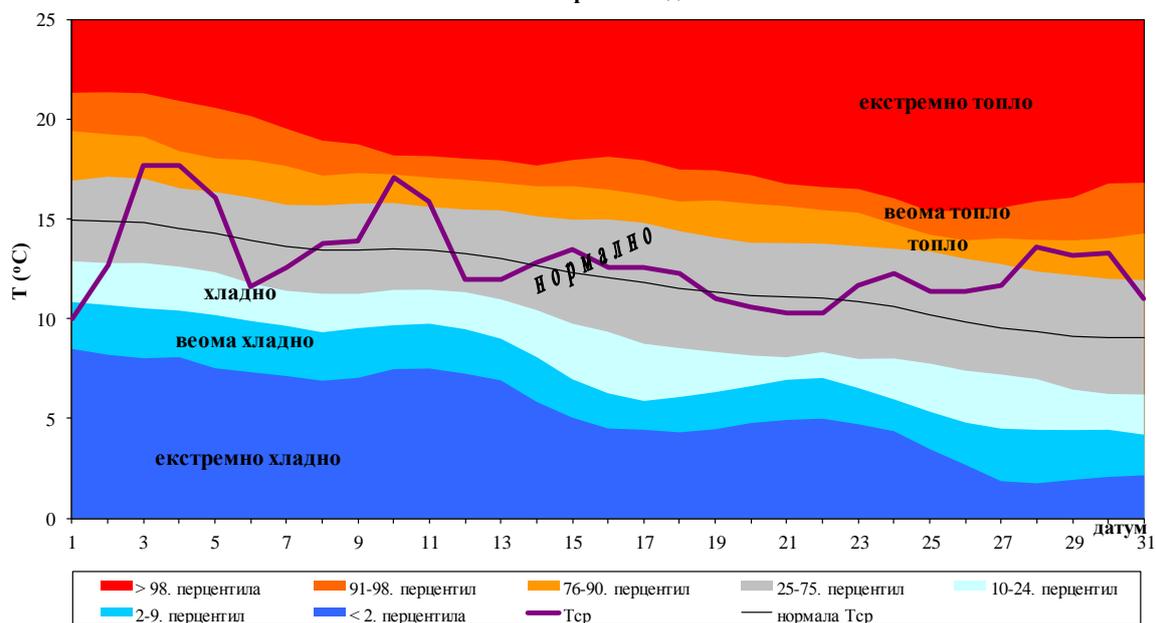
Прилог 6. Дневни ход средње дневне температуре ваздуха и припадајући перцентици на Златибору

Средња дневна температура ваздуха у Нишу
октобар 2024. године

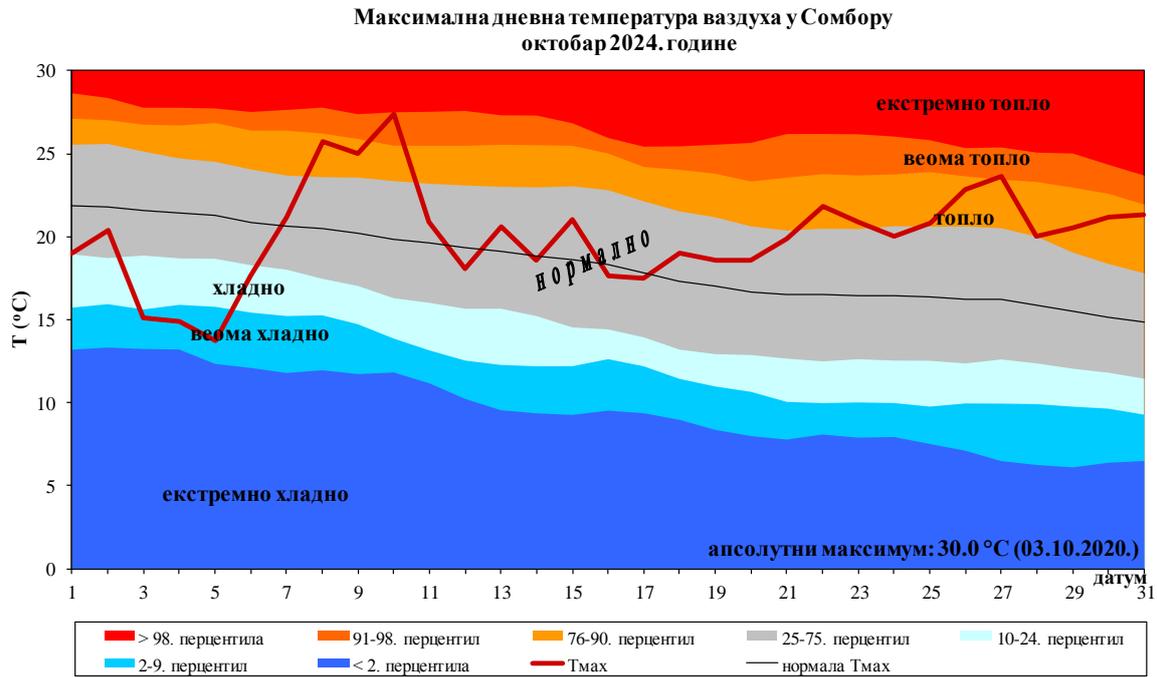
Прилог 7. Дневни ход средње дневне температуре ваздуха и припадајући перцентили у Нишу

Средња дневна температура ваздуха у Врању
октобар 2024. године

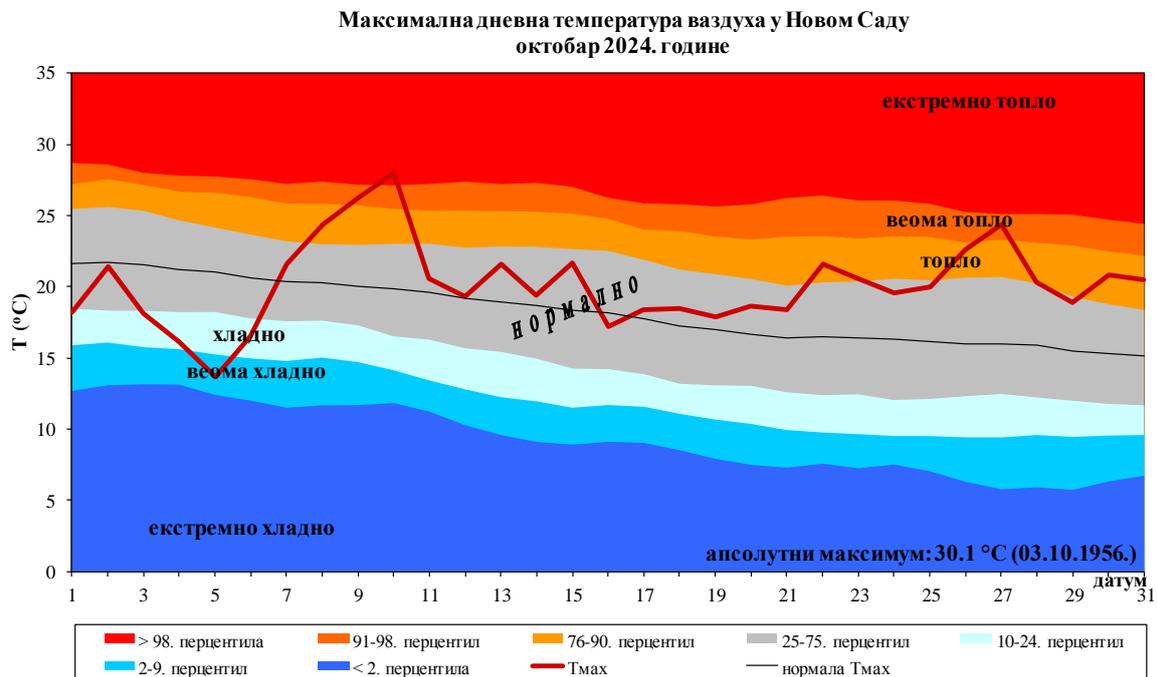

Прилог 8. Дневни ход средње дневне температуре ваздуха и припадајући перцентили у Врању

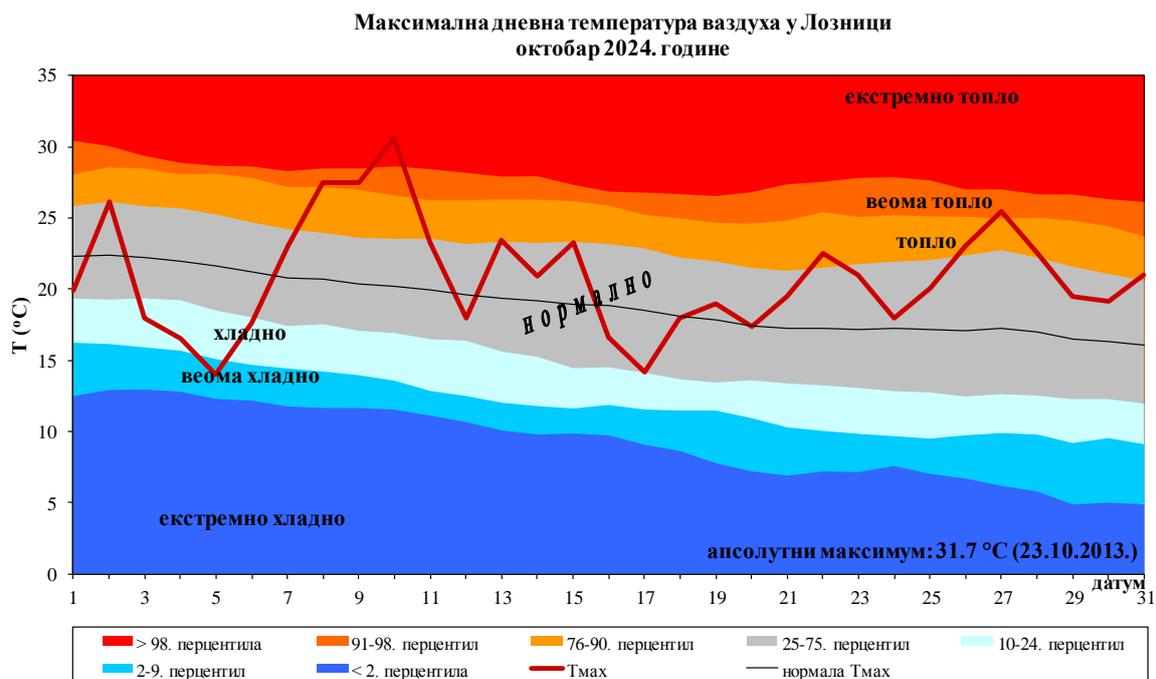
Максимална температура ваздуха

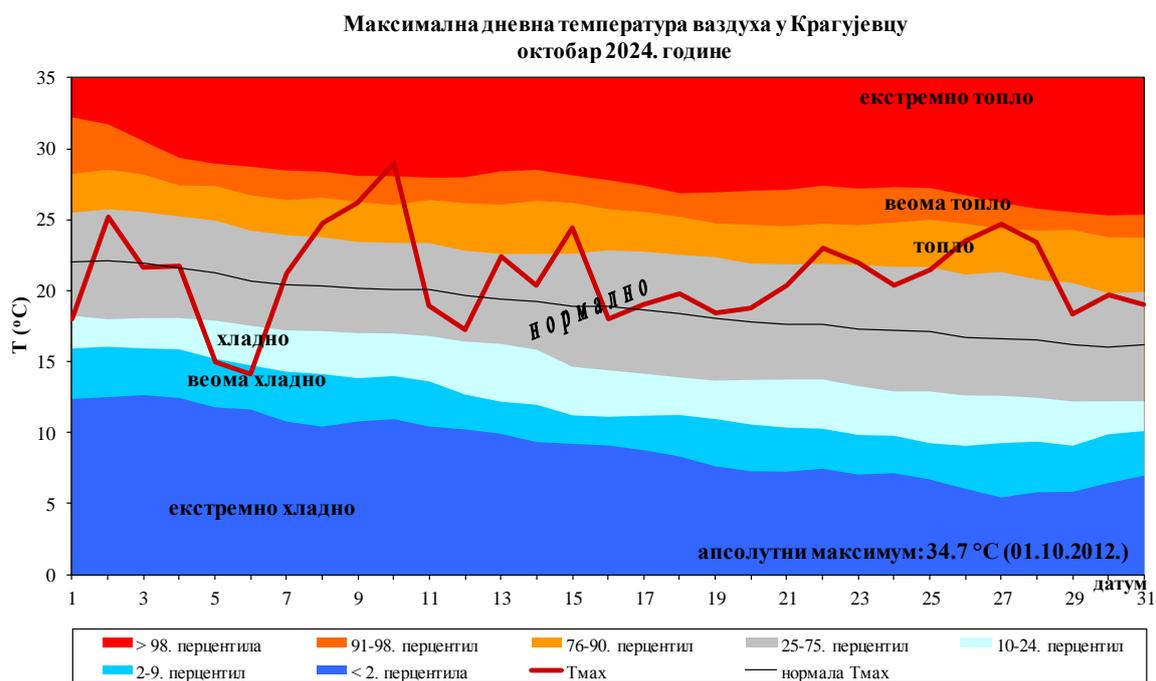
Прилог 9. Дневни ход максималне дневне температуре ваздуха и припадајући перцентили у Сомбору

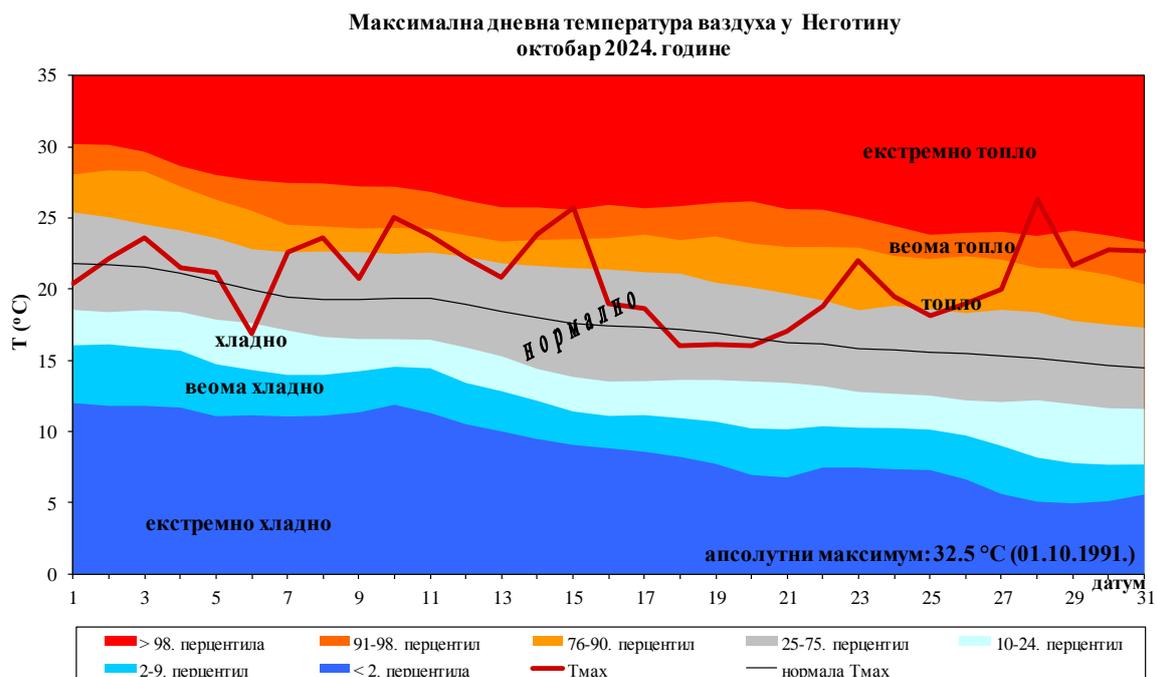
Прилог 10. Дневни ход максималне дневне температуре ваздуха и припадајући перцентили у Новом Саду

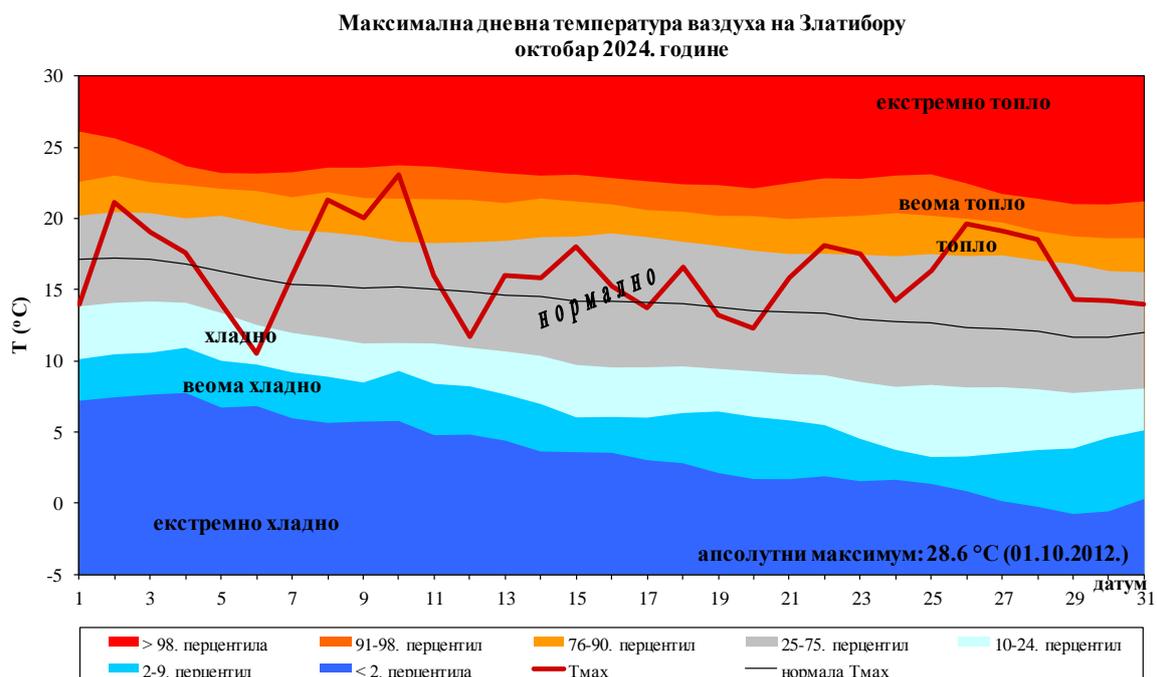
Прилог 11. Дневни ход максималне дневне температуре ваздуха и припадајући перцентили у Лозници

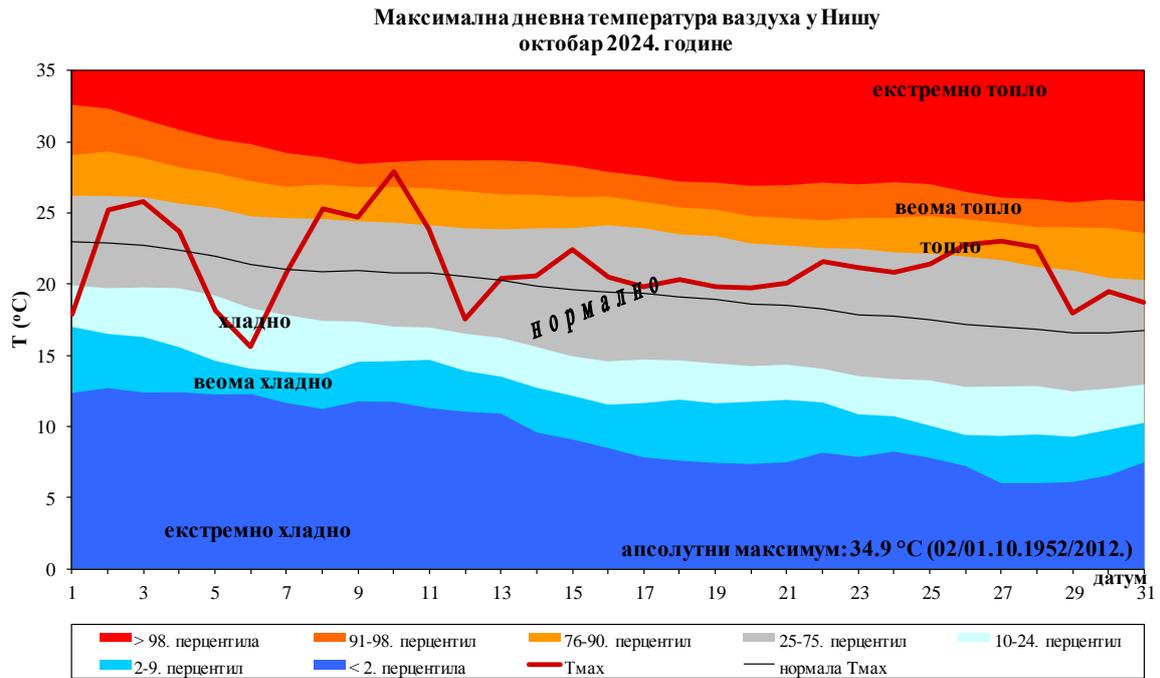
Прилог 12. Дневни ход максималне дневне температуре ваздуха и припадајући перцентили у Крагујевцу

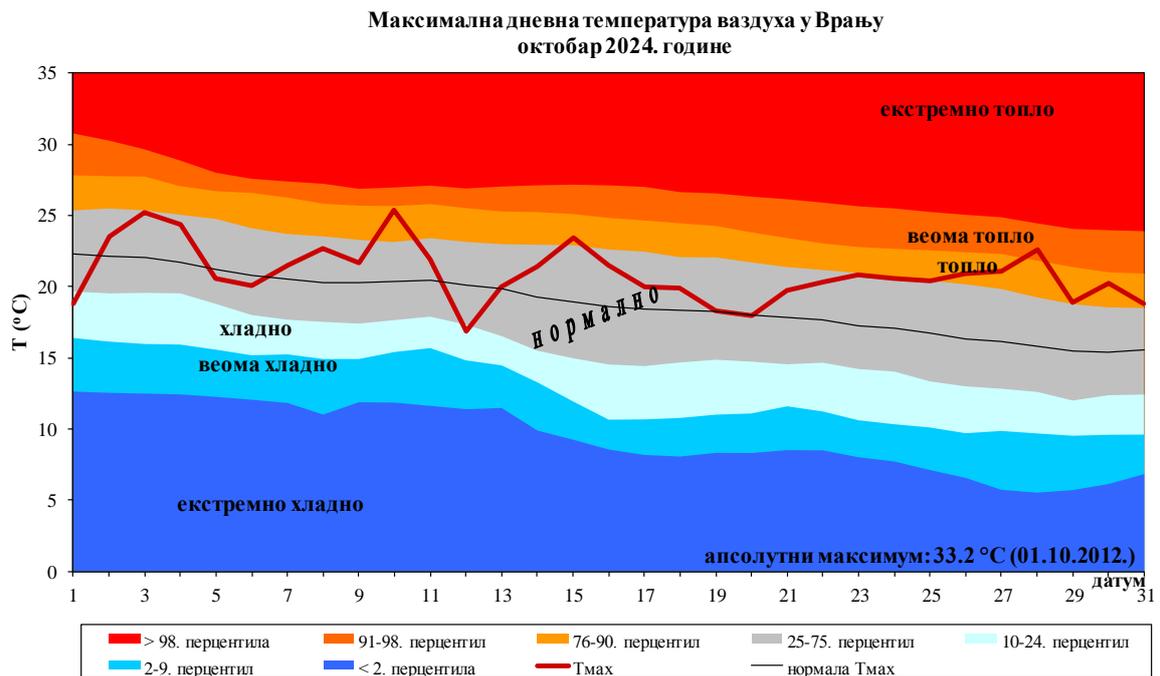
Прилог 13. Дневни ход максималне дневне температуре ваздуха и припадајући перценти у Неготину

Прилог 14. Дневни ход максималне дневне температуре ваздуха и припадајући перценти на Златибору

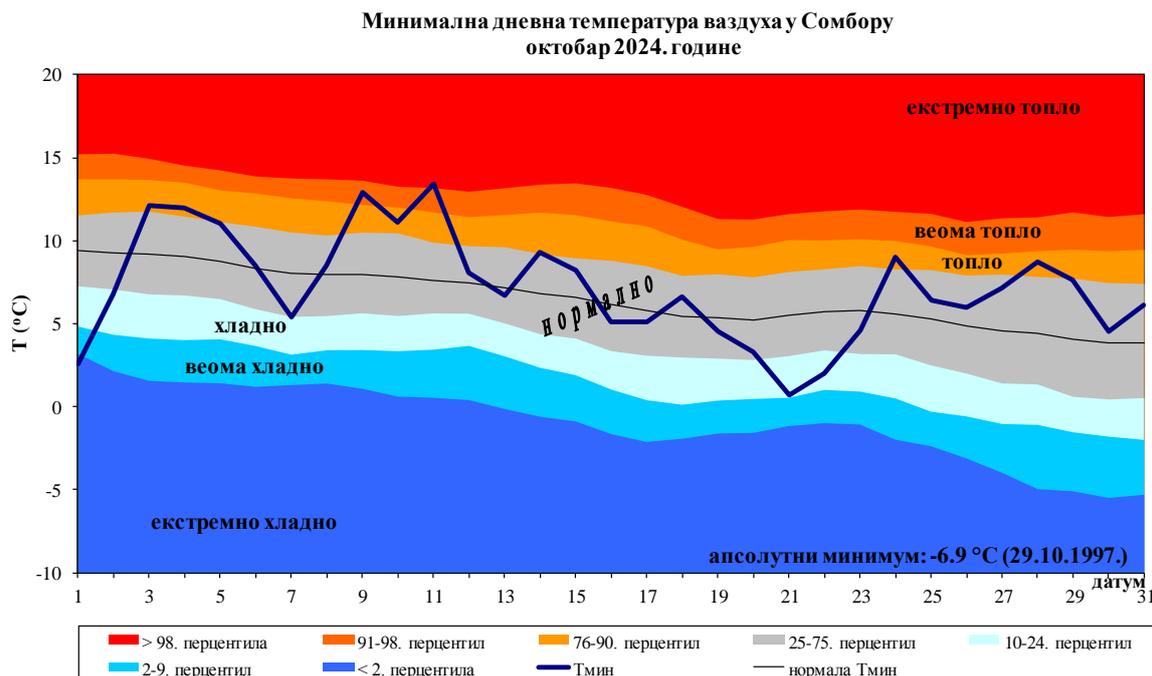

Прилог 15. Дневни ход максималне дневне температуре ваздуха и припадајући перцентили у Нишу

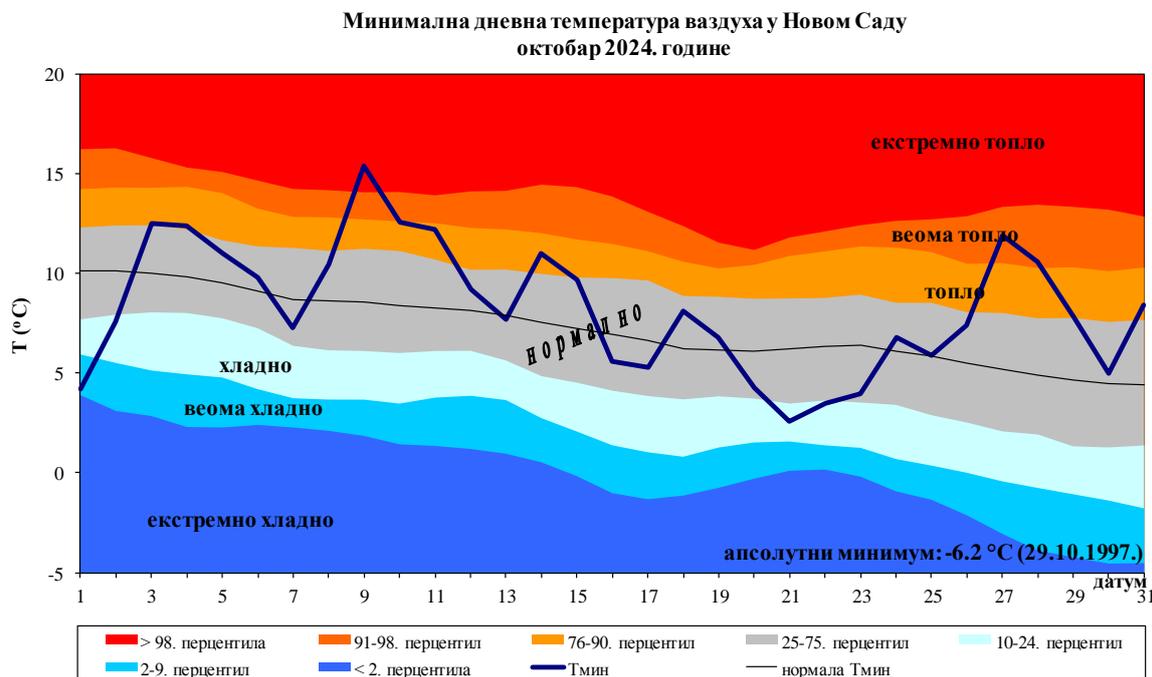

Прилог 16. Дневни ход максималне дневне температуре ваздуха и припадајући перцентили у Врању

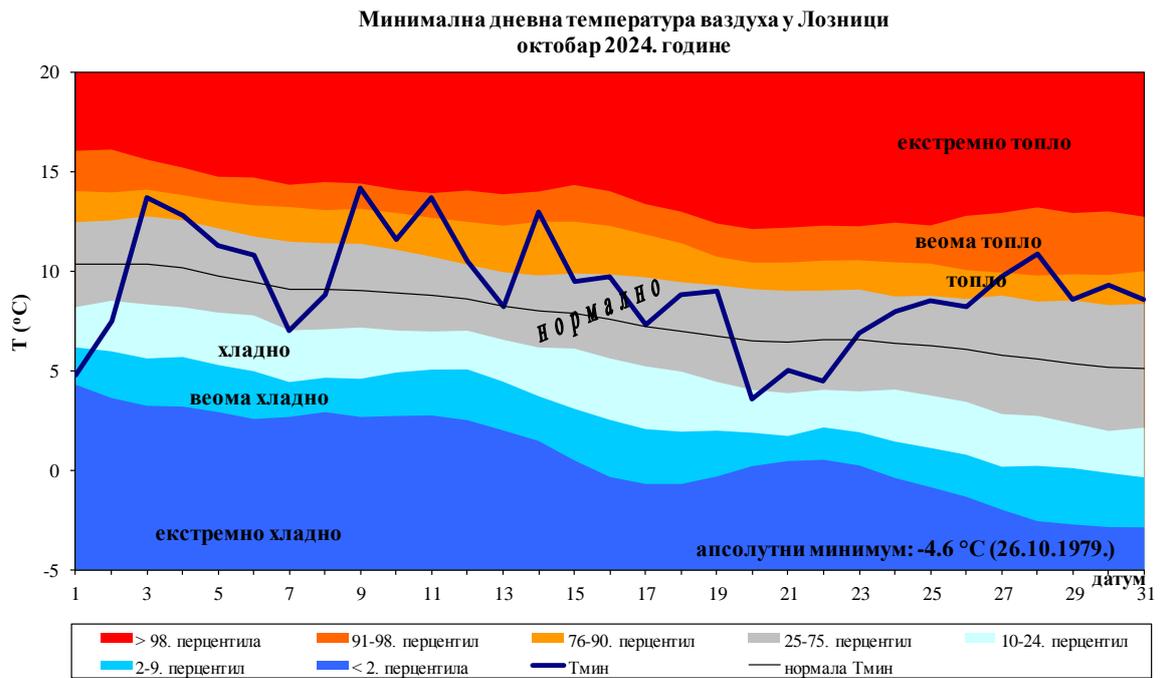
Минимална температура ваздуха

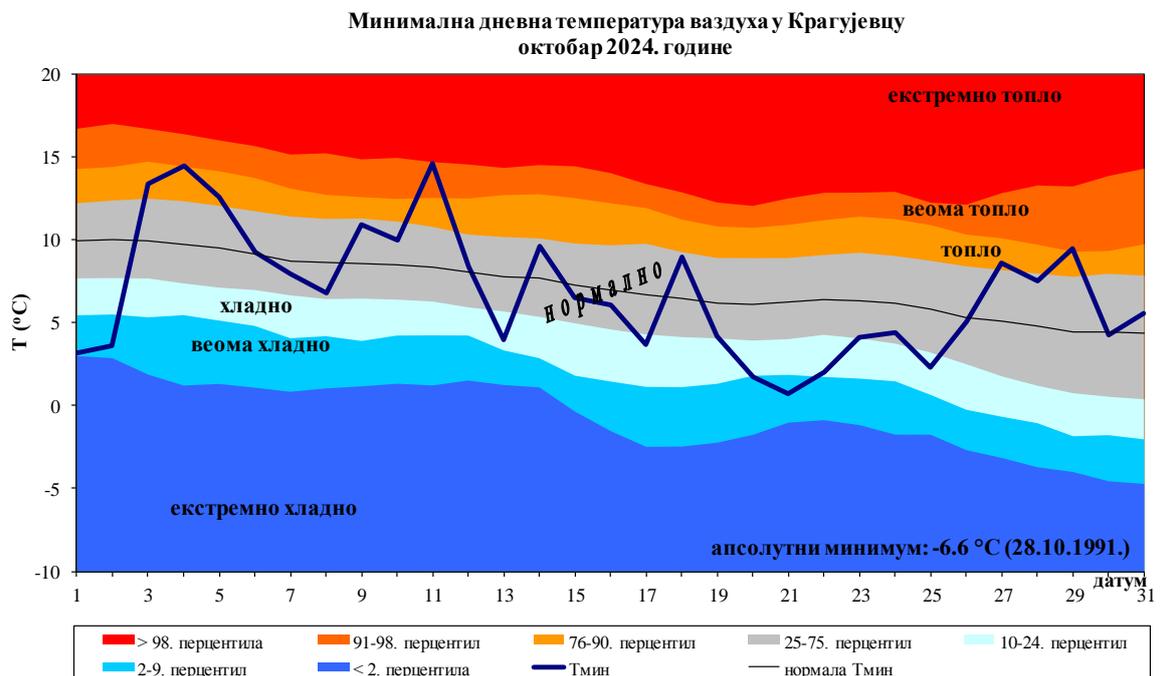
Прилог 17. Дневни ход минималне дневне температуре ваздуха и припадајући перцентили у Сомбору

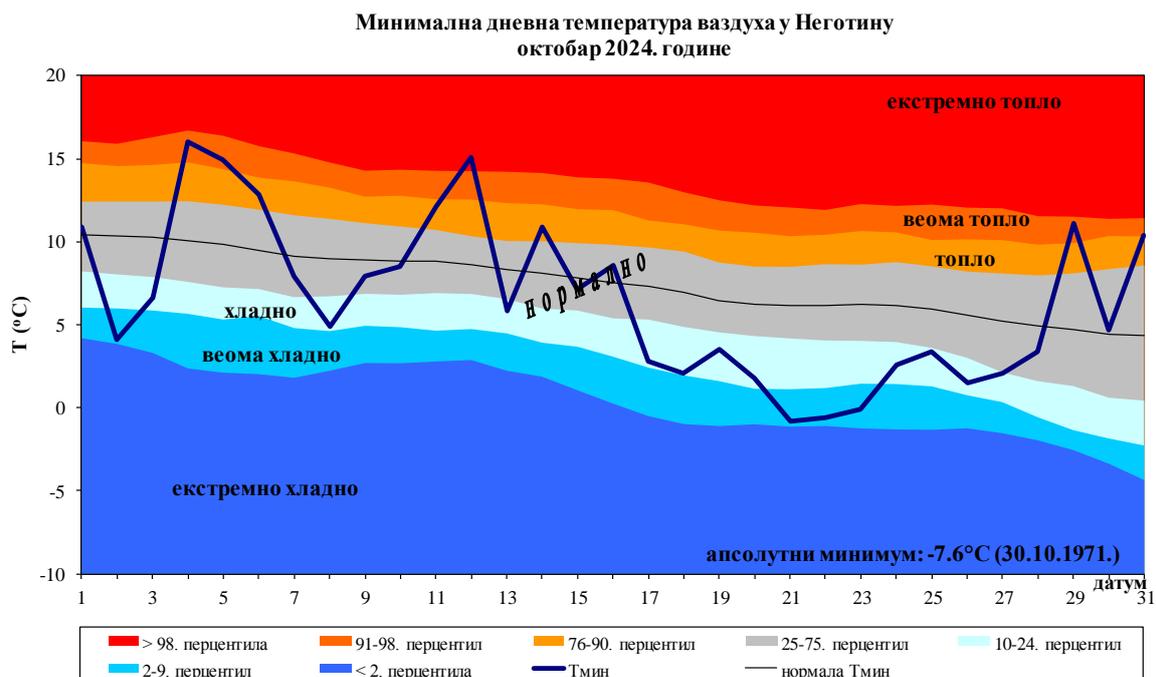
Прилог 18. Дневни ход минималне дневне температуре ваздуха и припадајући перцентили у Новом Саду

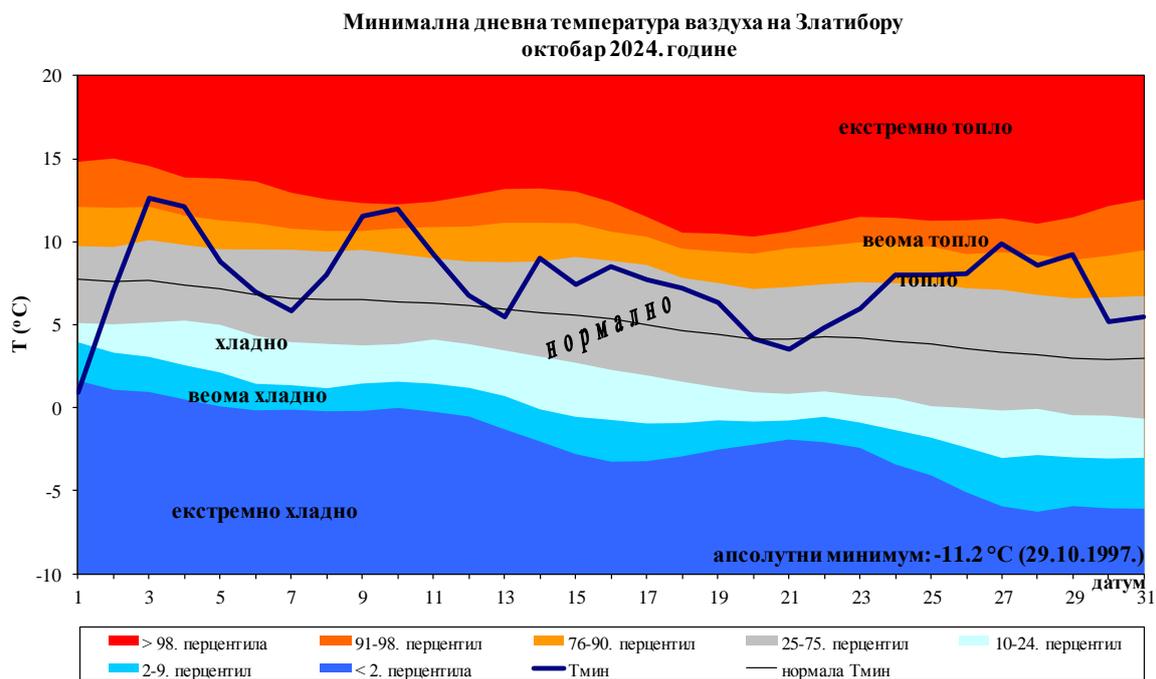
Прилог 19. Дневни ход минималне дневне температуре ваздуха и припадајући перцентици у Лозници

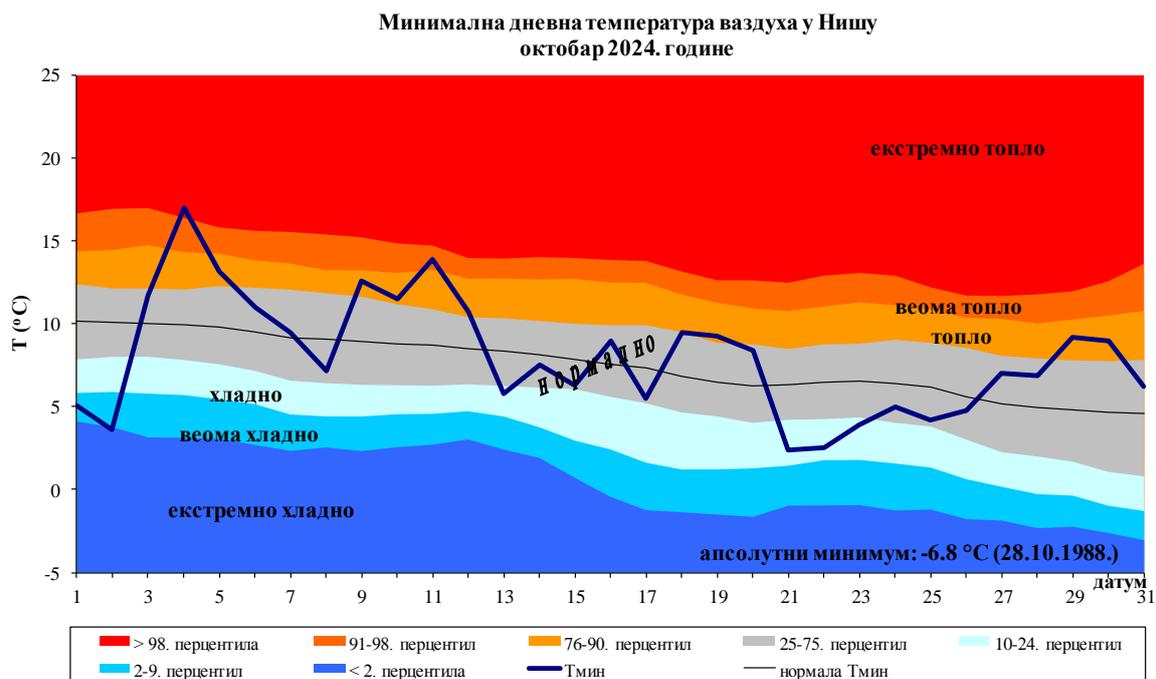
Прилог 20. Дневни ход минималне дневне температуре ваздуха и припадајући перцентици у Крагујевцу

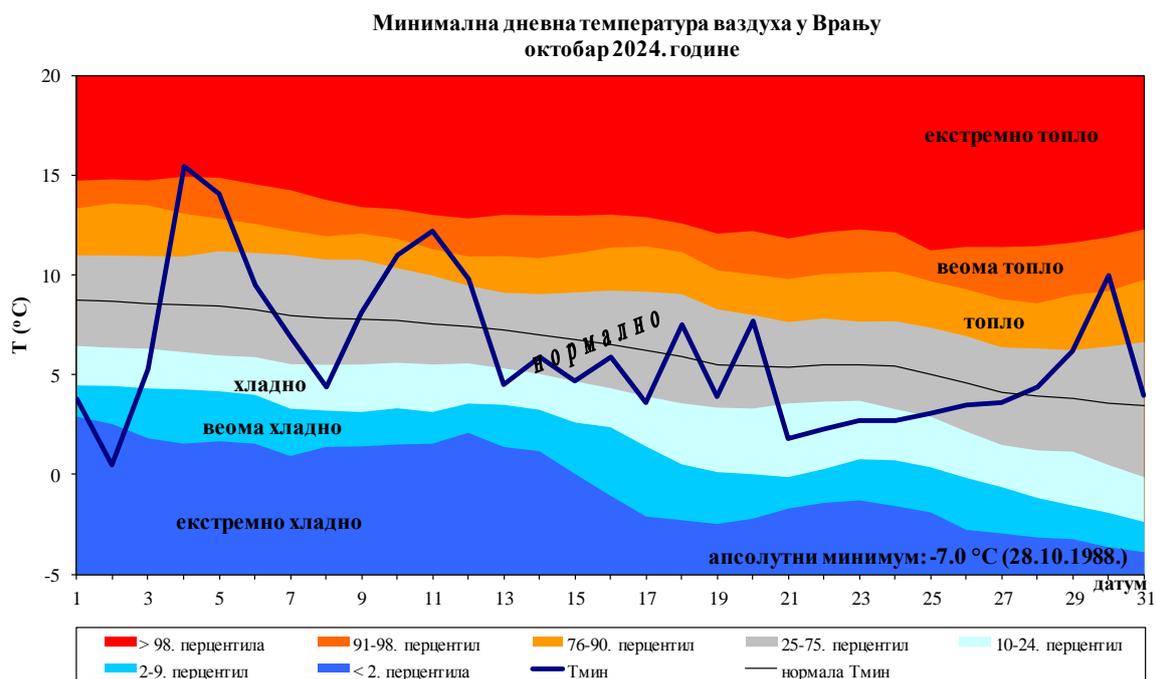
Прилог 21. Дневни ход минималне дневне температуре ваздуха и припадајући перцентици у Неготину

Прилог 22. Дневни ход минималне дневне температуре ваздуха и припадајући перцентици на Златибору

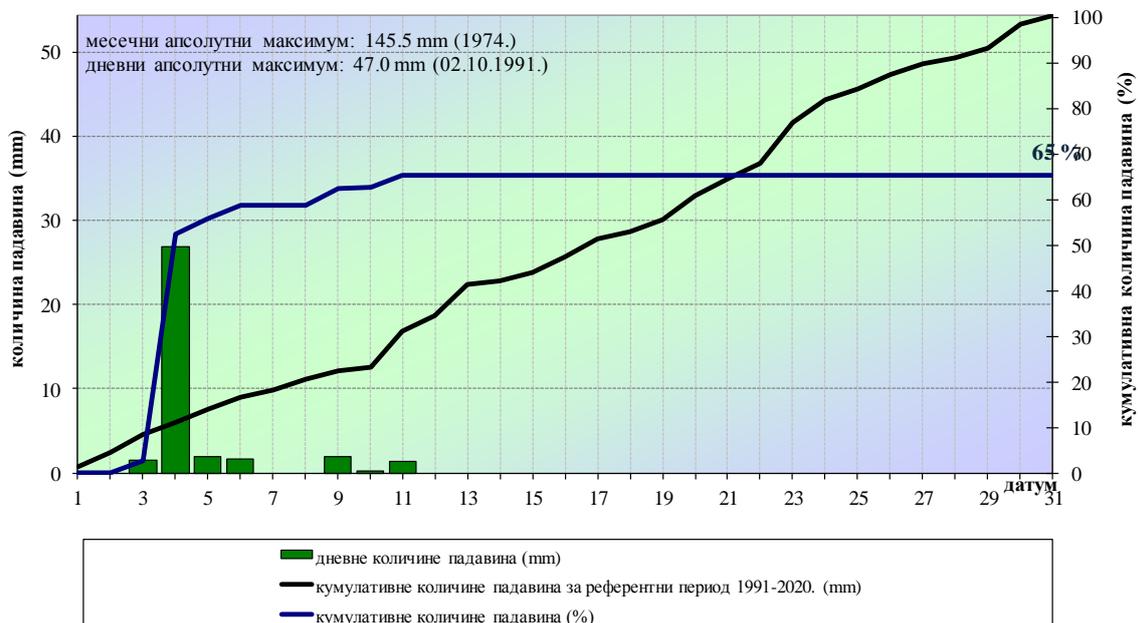
Прилог 23. Дневни ход минималне дневне температуре ваздуха и припадајући перцентици у Нишу

Прилог 24. Дневни ход минималне дневне температуре ваздуха и припадајући перцентици у Врању

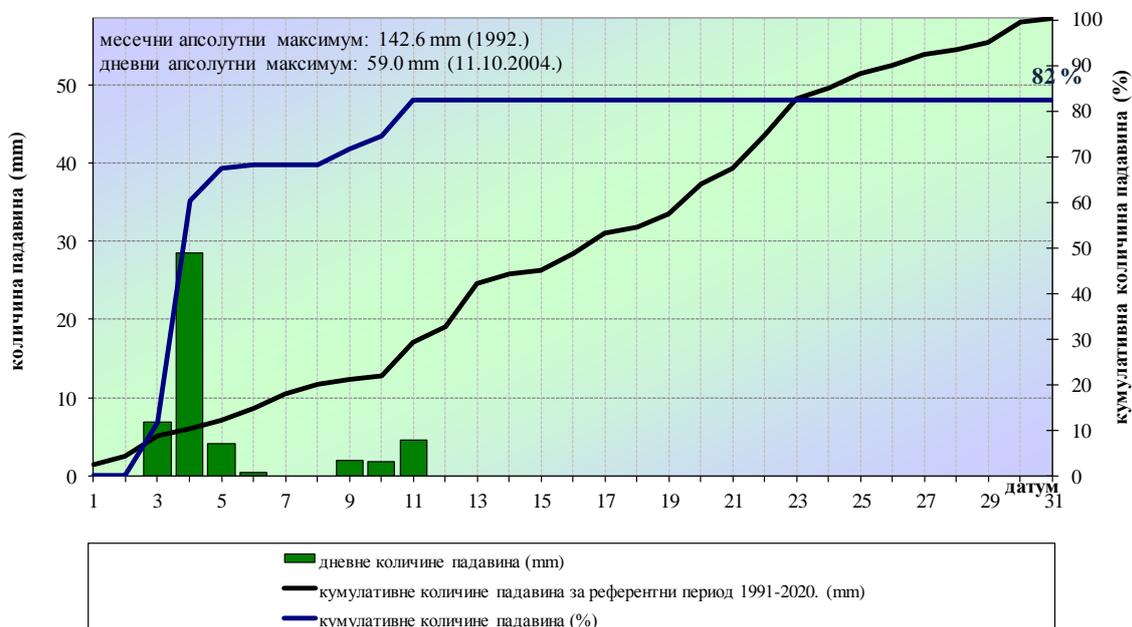
Падавине

Дневне и кумулативна количина падавина у Сомбору

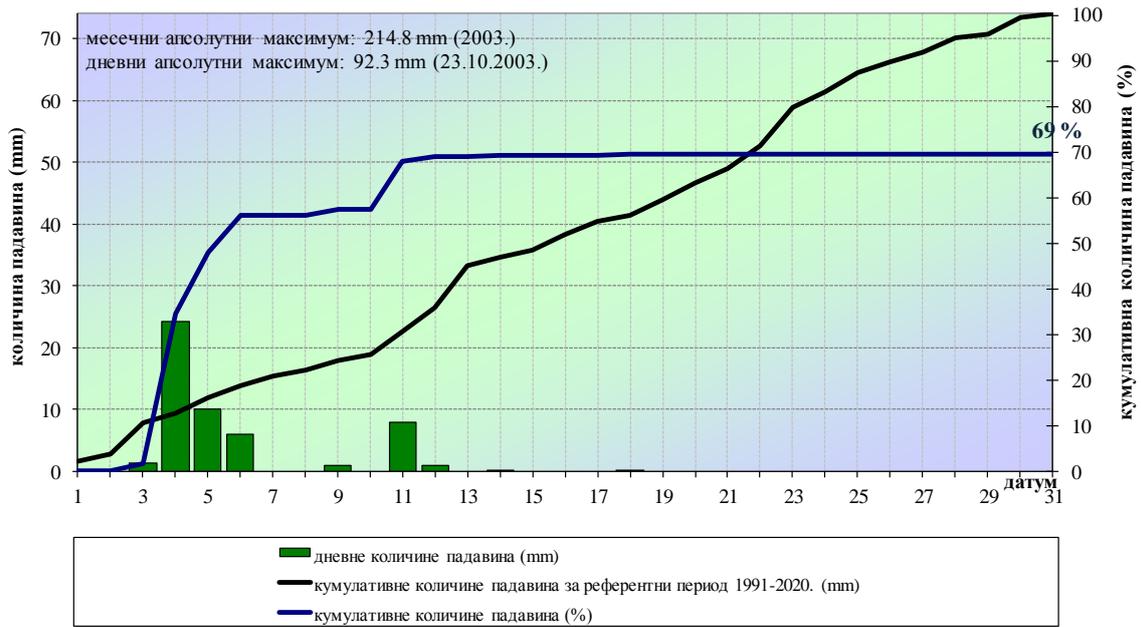
Прилог 25. Дневне и кумулативне количине падавина у Сомбору

Дневне и кумулативна количина падавина у Новом Саду

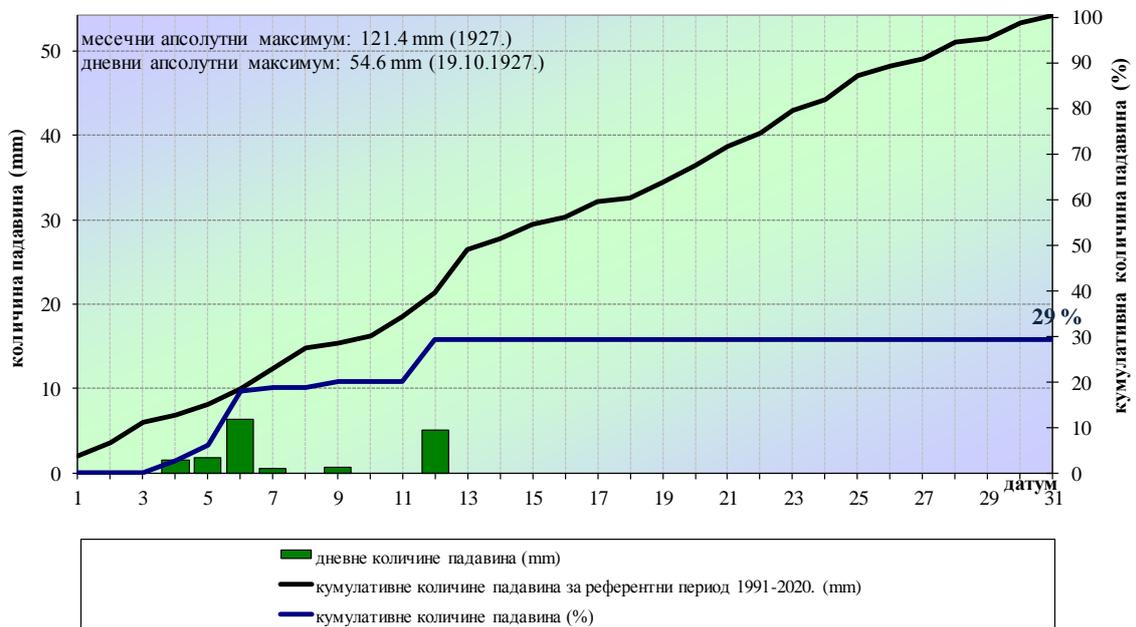
Прилог 26. Дневне и кумулативне количине падавина у Новом Саду

Дневне и кумулативна количина падавина у Лозници

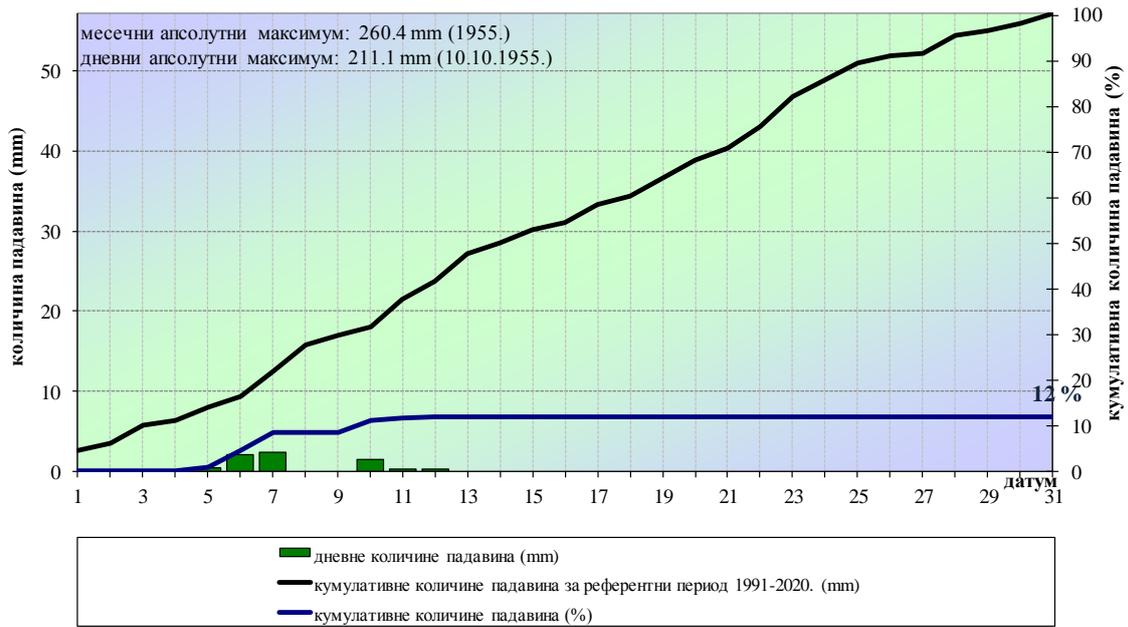
Прилог 27. Дневне и кумулативне количине падавина у Лозници

Дневне и кумулативна количина падавина у Крагујевцу

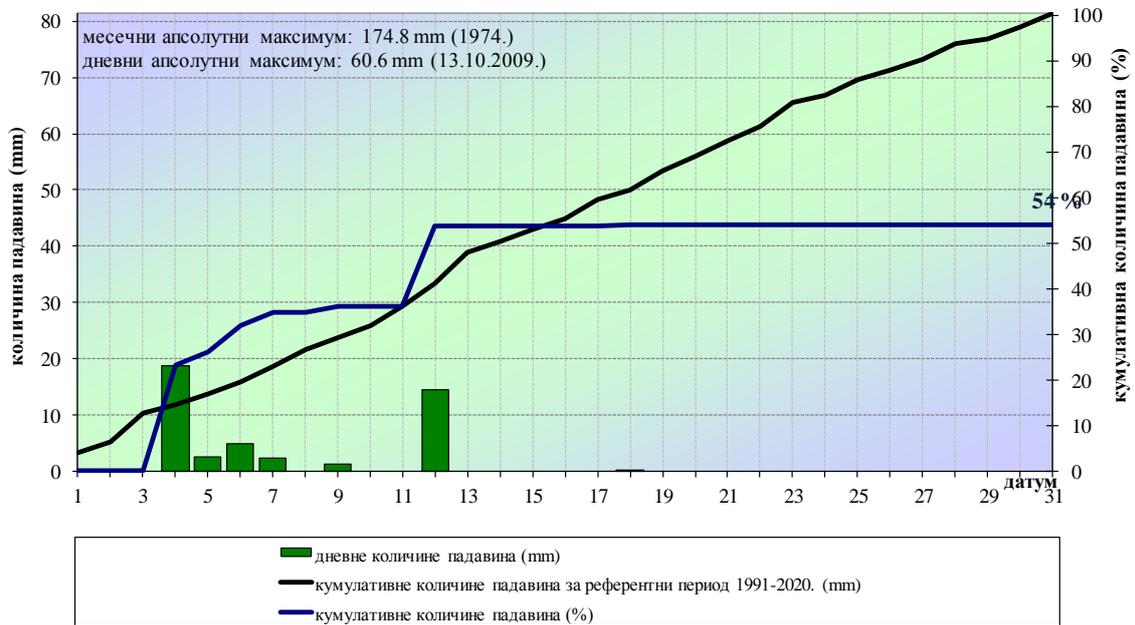
Прилог 28. Дневне и кумулативне количине падавина у Крагујевцу

Дневне и кумулативна количина падавина у Неготину

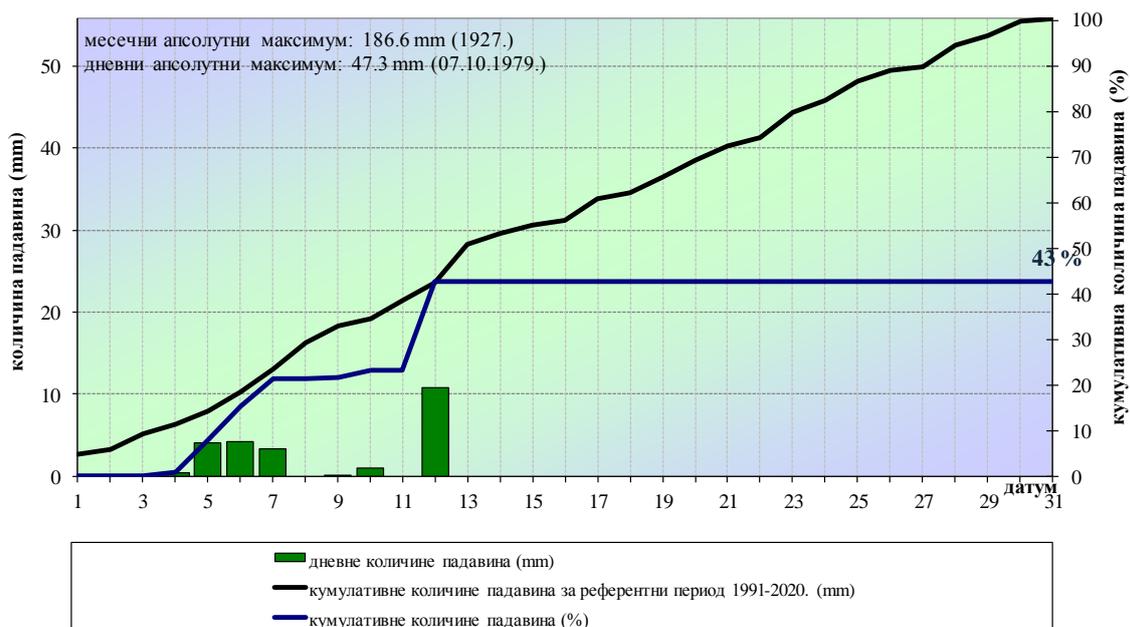
Прилог 29. Дневне и кумулативне количине падавина у Неготину

Дневне и кумулативна количина падавина на Златибору

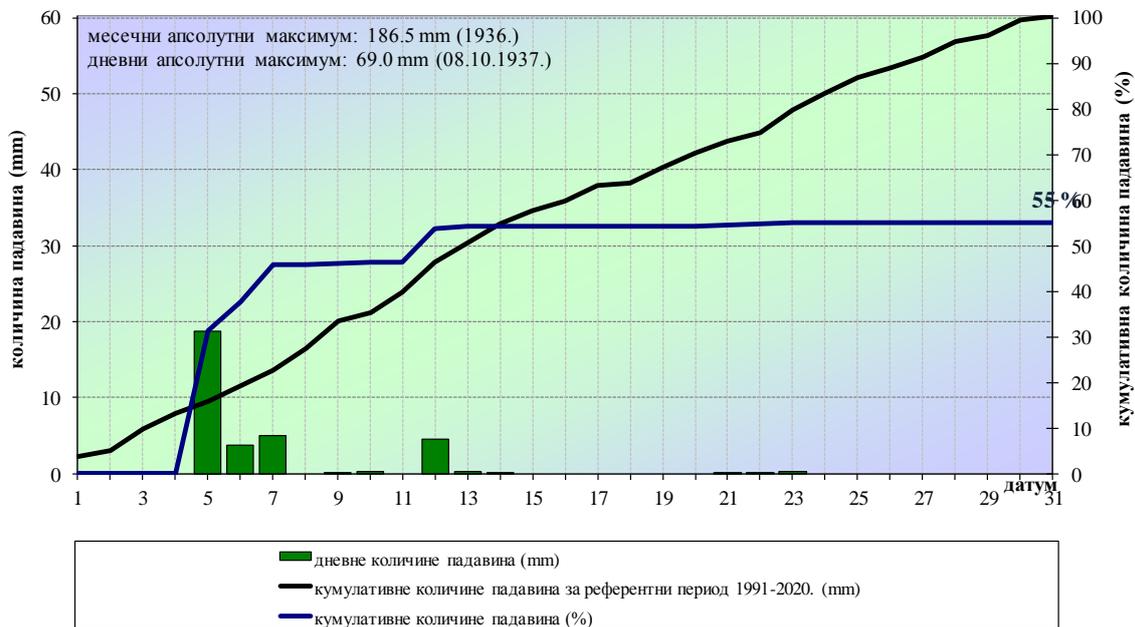
Прилог 30. Дневне и кумулативне количине падавина на Златибору

Дневне и кумулативна количина падавина у Нишу

Прилог 31. Дневне и кумулативне количине падавина у Нишу

Дневне и кумулативне количине падавина у Врању

Прилог 32. Дневне и кумулативне количине падавина у Врању